

Derbyn i Ysgolion Gwybodaeth i rieni 2027-2028

Cyhoeddwyd yn Medi2026

Os oes angen y ddogfen hon arnoch mewn unrhyw fformat arall, cysylltwch a'r Uned Derbyn i Ysgolion yn yr Adran Addysg a Hamdden drwy ffonio 01267 246449.

Cyhoeddir y llyfryn hwn gan Gyngor Sir Caerfyrddin ac mae'n cynnwys y wybodaeth y mae'n ofynnol i'r Cyngor ei chyhoeddi o dan Adran 92 o'r Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion a Rheoliadau Gwybodaeth Ysgolion (Cymru) 2011.

Annwyl Rieni a Gwarcheidwaid,

Croeso i Sir Gaerfyrddin, lle mae taith ddysgu pob plentyn a pherson ifanc yn flaenoriaeth gyffredin. Fel awdurdod lleol, rydym yn falch o gynnig amgylchedd diogel, cefnogol a chynhwysol lle mae pob dysgwr yn cael ei annog i ffynnu, archwilio ei ddiddordebau, a chyrraedd ei botensial llawn. Ein gweledigaeth fel Gwasanaeth Addysg yw y byddwn yn cefnogi ein holl ddysgwyr gan sicrhau eu bod yn hapus, yn ddiogel, yn ffynnu, ac yn cyflawni eu potensial personol a chymdeithasol a'u potensial o ran dysgu.

Rydym yn gweithio'n ddiwyd i ddarparu'r addysg o'r ansawdd uchaf posibl er mwyn datblygu-

- Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu drwy gydol eu hoes.
- Unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywyd gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.
- Cyfranwyr mentrus, creadigol sy'n barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith.
- Dinasyddion egwyddorol, gwybodus yng Nghymru a'r byd.

Arolygodd Estyn ein Gwasanaethau Addysg ym mis Gorffennaf 2023. Nododd yr adroddiad cynhwysfawr, sydd ar gael ar [Wefan Estyn](#) ystod o gryfderau gan gadarnhau ein bod yn darparu gwasanaethau o ansawdd uchel i ddiwallu anghenion dysgwyr Sir Gaerfyrddin. Hefyd cymeradwywyd pwysigrwydd a phriodoldeb ein Strategaeth 10 mlynedd ([Addysg Sir Gâr 2022-2032](#)) i sefydlu gwasanaethau addysg gynaliadwy, gan roi ystyriaeth gadarn iawn i'r egwyddorion a nodir yn Neddff Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ein hymrwymiad yw darparu cwricwlwm atyniadol sy'n adlewyrchu diwylliant, iaith a threftadaeth gyfoethog Sir Gaerfyrddin a Chymru wrth feithrin ymwybyddiaeth fyd-eang a meddwl beirniadol. Rydym yn ymdrechu i ddatblygu dysgwyr hyderus, chwilfrydig a thosturiol sydd wedi'u paratoi'n dda ar gyfer y dyfodol.

Ein nod yw bod pob dysgwr yn cael cyfleoedd i ddod yn ddwyieithog neu'n amlieithog. Mae'r Gymraeg yn perthyn i ni i gyd a'n gweledigaeth yw ehangu addysg ddwyieithog ymhellach yn Sir Gaerfyrddin gan alluogi ein dysgwyr i ddod yn ddinasyddion dwyieithog a bod mewn sefyllfa well ar gyfer cyfleoedd cyflogaeth yn y dyfodol. Mae hyn yn unol â Deddf y Gymraeg ac Addysg

(Cymru) 2025 sy'n ceisio cryfhau rôl y Gymraeg mewn addysg a rhoi cyfle gwell i blant a phobl ifanc ddod yn siaradwyr Cymraeg.

Rwy'n gobeithio y bydd y ddogfen hon o help i rieni/gofalwyr plant sy'n dechrau yn yr ysgol am y tro cyntaf, ac i rieni/gofalwyr plant sy'n symud i'r ardal. Rydym yn gwerthfawrogi bod dewis ysgol yn benderfyniad mawr a nod y canllawiau hyn yw eich cefnogi yn y broses honno. Mae'n cynnwys:

- gwybodaeth gyffredinol am ein hysgolion
- cyngor ynghylch sut a phryd y mae angen i chi wneud cais am le mewn ysgol
- y broses o roi lleoedd ac
- amrywiaeth o bolisiau fel cludiant ysgol a allai fod yn berthnasol i'ch amgylchiadau.

Cyn gwneud eich dewis terfynol, rydym yn eich cyngori i gysylltu â'r ysgolion yn eich ardal ac ymweld â nhw i drafod y ddarpariaeth sydd ar gael a'ch amgylchiadau unigol. Bydd gwybodaeth hefyd ar gael ar wefannau unigol ysgolion ac yn eu prospectws.

Credwn fod addysg yn bartneriaeth rhwng yr ysgol, teuluoedd a'r gymuned ehangach. Gyda'n gilydd, gallwn sicrhau bod eich plentyn nid yn unig yn cyflawni llwyddiant academiaidd ond hefyd yn tyfu'n gymdeithasol, yn emosiynol ac yn bersonol. Sylwch nad oes sicrwydd y derbynnir plentyn i'r ysgol o'ch dewis. Mae terfynau caeth ar nifer y disgyblion y gellir eu derbyn i bob ysgol. Os derbynnir mwy o geisiadau nag sydd o leoedd, yn gyfreithiol, mae'n rhaid prosesu'r ceisiadau a ddaeth i law erbyn y dyddiad cau yn gyntaf, gan ddefnyddio'r meini prawf gor-alw, y nodir eu manylion yn y llyfryn hwn, i bennu'r flaenoriaeth o ran rhoi'r lleoedd sydd ar gael. I osgoi cael eich siomi ac i gael y siawns fwyaf o gael lle yn eich dewis ysgol, gofawch eich bod yn cyflwyno'ch cais erbyn y dyddiad cau a bennwyd.

Diolch am ystyried ysgol yn Sir Gaerfyrddin ar gyfer addysgu eich plentyn. Edrychwn ymlaen at groesawu eich plentyn i un o'n hysgolion a dymunwn bob llwyddiant iddynt.

Owain Lloyd - Cyfarwyddwr Addysg a Hamdden

Cynnwys

A. Derbyn i Ysgolion Sir Gaerfyrddin

1. Awdurdodau Derbyn	5
2. Pryd i wneud cais – Amserlen Trefniadau Derbyn Arferol.....	9
3. Oedran dechrau ysgol – Grwpiau Blwyddyn/Oedrannau	10
4. Derbyn plant i ysgolion uwchradd a'r chweched dosbarth.....	13
5. Dewis Ysgol a Dalgylchoedd.....	15
6. Sut mae gwneud cais.....	18
7. Rhoi lleoedd – y meini prawf gor-alw	23
8. Symud/newid ysgol y tu allan i'r trefniadau derbyn arferol.....	26
9. Hysbysiad am gynnig	27
10. Apeliadau.....	29
11. Derbyn i ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr.....	31

B. Gwybodaeth am Addysg a Dysgu

1. Tymhorau Ysgol a Gwyliau	38
2. Profiadau Dysgu.. ..	39
3. Dysgu'r Gymraeg a'r Saesneg mewn ysgolion	42
4. Arholiadau Cyhoeddus.....	45
5. Gwahardd disgyblion	46
6. Taliadau am weithgareddau ysgolion	46
7. Dyddiad gadael ysgol	46
8. Cyrff Llywodraethu Ysgolion	46

C. Gwasanaethau i Ddisgyblion

1. Diwallu Anghenion Addysgol Ychwanegol.....	47
2. Cludiant ysgol	51
3. Prydau Ysgol a Grant Hanfodion Ysgol	52
4. Lwfans Cynhaliaeth Addysg (EMA)	56
5. Y Tîm Diogelu a Phresenoldeb Ysgolion	56
6. Cronfeydd Ymddiriedolaeth	56
7. Y Gwasanaeth Gyrfaoedd	56
8. Y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd	57
9. Y Cynnig Gofal Plant.....	59
10. Ysgolion Iach	59
11. Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang	61

D. Crynodeb o Ddisgyblion ac Ysgolion Sir Gaerfyrddin.....

E. Map o Ysgolion.....

F. Rhestr o Ysgolion.....

Adran A – Derbyn i Ysgolion Sir Gaerfyrddin

Ffeithiau Allweddol

- Nid oes hawl awtomatig i le mewn ysgol.
- Rhaid i chi gyflwyno cais i awdurdod derbyn er mwyn i'ch plentyn gael lle mewn ysgol.
- Mae terfyn ar nifer y disgyblion y gellir eu derbyn i ysgol mewn unrhyw grŵp blwyddyn. Ar ôl cyrraedd y terfyn hwnnw, ni chaniateir derbyn rhagor o ddisgyblion.
- Os oes gan eich plentyn anghenion dysgu ychwanegol fe'ch cynghorir i gysylltu â phennaeth yr ysgol neu swyddogion cynnydd disgyblion yr adran cyn gwneud cais.
- Gwnewch gais erbyn y dyddiadau cau - gweler yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais.
- Os byddwch yn gwneud cais ar ôl y dyddiadau hyn caiff ei drin fel cais hwyr a bydd yn cael ei ystyried ar ôl y rhai a ddaeth i law cyn y dyddiad cau. Bydd hyn yn lleihau'r siawns y caiff eich plentyn le yn eich dewis ysgol.
- Os cynigir lle i'ch plentyn, mae'n rhaid i chi dderbyn y lle erbyn y dyddiad a bennwyd neu bydd y cynnig yn cael ei dynnu'n ôl a chynigir y lle i ddisgybl arall.

1. Awdurdodau Derbyn

Rheolir y drefn o dderbyn plant i ysgolion gan awdurdod derbyn.

Ysgolion Cymunedol ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir yn Sir Gaerfyrddin

Cyngor Sir Caerfyrddin yw'r Awdurdod Derbyn ar gyfer **Ysgolion Cymunedol** ac **Ysgolion Gwirfoddol a Reolir** yn Sir Gaerfyrddin.

Mae manylion cyswllt Cyngor Sir Caerfyrddin fel a ganlyn:

Yr Adran Addysg a Phlant

Neuadd y Sir

Caerfyrddin

SA31 1JP

Ffôn: 01267 246449

E-bost: derbyniadau@sirgar.gov.uk

Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr yn Sir Gaerfyrddin

Mae ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr/ysgolion ffydd yn cynnal eu prosesau derbyn eu hunain.

O flwyddyn academaidd 2026/27 ymlaen, bydd trefniant derbyn cydlynol yn cael ei roi ar waith ar gyfer pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin. Bydd pob cais ar gyfer ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr yn cael ei wneud drwy system ymgeisio ar-lein y Cyngor, ynghyd ag ysgolion cymunedol ac ysgolion gwirfoddol a reolir. Bydd y meini prawf derbyn yn cael eu pennu a'u gosod gan bob ysgol wirfoddol a gynorthwyr unigol. Bydd Cyngor Sir Gaerfyrddin yn rhoi cymorth o ran y broses ymgeisio ac yn cyhoeddi unrhyw benderfyniad a wneir gan yr ysgol wirfoddol a gynorthwyr unigol i rieni. Yr ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr unigol fydd yn parhau i gynnal y broses apelio.

Ar gyfer ymholiadau ynghylch ysgolion eglwysig gwirfoddol a gynorthwyr cysylltwch â'r canlynol:

Ysgolion yr Eglwys yng Nghymru

Y Parchedig [Ganon John Cecil](#), Cyfarwyddwr Addysg yr Esgobaeth, Y Ficerdy, Steynton, Aberdaugleddau, Sir Benfro, SA73 1AW

Ffôn: 01646 692974 neu **07582613940**

E-bost: JohnCecil@cinw.org.uk

Ysgolion Catholig

[Mr Paul White](#), Cyfarwyddwr Addysg yr Esgobaeth, Archesgobaeth Caerdydd – Mynyw

Tŷ'r Archesgob, 41/43 Cathedral Road, Caerdydd CF11 9HD

Ffôn: 029 2022 0411 neu 07805566014

E-bost: paul.white@cardiffmenevia.org

Awdurdodau Addysg Lleol cyfagos

Y canlynol yw enwau, cyfeiriadau a rhifau ffôn yr awdurdodau addysg lleol cyfagos:

ABERTAWE - Cyfarwyddwr Addysg, Dinas a Sir Abertawe, Neuadd y Ddinas, Abertawe, SA1 4PE

Ffôn: **01792 637521**

CEREDIGION – Swyddog Arweiniol Corfforaethol Dysgu Gydol Oes a Phrif Swyddog Addysg, Cyngor Sir Ceredigion, Canolfan Rheidol, Rhodfa Padarn, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, SY23 3UE

Ffôn: **01970 633656**

CASTELL-NEDD PORT TALBOT - Cyfarwyddwr Addysg, Hamdden a Dysgu
Gydol Oes, Cyngor Bwrdeistref Sirol Castell-nedd Port Talbot, Canolfan
Ddinesig, Port Talbot SA13 1PJ
Ffôn: **01639 686868**

POWYS - Cyfarwyddwr Addysg a Phlant, Cyngor Sir Powys, Neuadd y Sir
Powys, Spa Road East, Llandrindod, LD1 5LG.
Ffôn: **01597 826422**

SIR BENFRO - Cyfarwyddwr Addysg, Cyngor Sir Penfro, Neuadd y Sir,
Hwlfordd, SA61 1TP
Ffôn: **01437 764551**

Trefniadau Derbyn Arferol ar gyfer y Flwyddyn Academaidd 2027-2028

Yn y rhan hon o'r ddogfen mae'r gweithdrefnau'n cael eu hegluro o ran trefniadau derbyn arferol i ysgolion Meithrin, Cynradd ac Uwchradd, a chweched dosbarth ar gyfer y flwyddyn academaidd 2027-2028

Crynodeb Allweddol - Ar gyfer pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin, mae'n rhaid, yn ôl y gyfraith, i Rieni/Gwarcheidwaid gyflwyno cais i'r Awdurdod am le mewn ysgol.

- Nodir **dyddiadau cau** ar gyfer ceisiadau yn yr **Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais** ar ddiwedd y ddogfen hon.
- Rhaid gwneud cais erbyn y **dyddiadau cau**.
- **Ni fydd disgyblion yn trosglwyddo'n awtomatig** i'r ysgol gynradd o'r ysgol feithrin.
- **Ni fydd disgyblion yn trosglwyddo'n awtomatig** i'r ysgol uwchradd o'r ysgol gynradd.
- Mae ceisiadau a gyflwynir ar ôl y dyddiadau cau yn annhebygol o gael lle yn eu hysgol dewis cyntaf.
- Defnyddir Meini Prawf Gor-alw penodol wrth roi lle mewn ysgol.
- **Nid** yw'r ysgol feithrin na'r ysgol gynradd y mae disgybl yn ei mynychu **yn cael ei hystyried wrth roi lleoedd**. Cyfeiriad cartref yw'r prif ffactor yn y broses ymgeisio ar gyfer ysgolion.
- **Nid yw'n bosibl i unrhyw unigolyn nac ysgol roi sicrwydd** ymlaen llaw y bydd lle ar gael i blentyn mewn ysgol. Rhaid diystyru sylwadau neu addewidion o'r fath.
- **Bydd yr Awdurdod yn anfon e-bost** yn rhoi gwybod a yw'r cais wedi bod yn llwyddiannus neu wedi'i wrthod.
- **Ni chaiff plentyn ddechrau yn yr ysgol hyd nes bod y rhiant/gwarcheidwad wedi cadarnhau gyda'r Awdurdod ei fod yn derbyn y lle sy'n cael ei gynnig.**

2. Pryd i wneud cais

Amserlen Arferol ar gyfer Cyflwyno Cais					
Darpariaeth	Dyddiad Geni	Tymor Dechrau Ysgol	Dyddiad cau ar gyfer ceisiadau	Dyddiad hysbysu	Dyddiad Cau ar gyfer Apeliadau
Addysg Feithrin i blant 3 oed (Rhan- amser yn unig mewn Ysgolion 3- 11 oed)	1 Medi 2024 tan 31 Awst 2025	Ionawr 2028, Ebrill 2028, Medi 2028	31 Gorffennaf 2027	Hydref 2027	Dim hawl i apelio
Addysg i blant 4 oed 4-11 (amser llawn)	1 Medi 2023 tan 31 Awst 2024	Ionawr 2028 Ebrill 2028 Medi 2028	15 Ionawr 2027	16 Ebrill 2027 neu'r diwrnod gwaith nesaf	14 Mai 2027
Addysg Uwchradd (symud o'r Ysgol Gynradd i'r Ysgol Uwchradd)	1 Medi 2015 tan 31 Awst 2016	Medi 2027	31 Hydref 2026	1 Mawrth 2027 neu'r diwrnod gwaith nesaf	30 Mawrth 2027

Ceisiadau Cynnar

Sylwch na ellir defnyddio ceisiadau cynnar yn sail ar gyfer rhoi blaenoriaeth wrth roi lleoedd. Mae'r holl geisiadau sy'n dod i law hyd at y dyddiad cau yn cael eu trin yn yr un modd.

Ceisiadau Hwyr

Ni fydd ceisiadau sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau i wneud ceisiadau yn cael eu hystyried nes bod y ceisiadau sydd wedi dod i law cyn y dyddiad cau wedi cael lleoedd. Mae ceisiadau a gyflwynir ar ôl y dyddiad cau yn llai tebygol o gael lle yn yr ysgol dewis cyntaf y gwnaeth y rhieni gais amdani.

3. Ar ba oed y gall plant ddechrau ysgol gynradd?

Y Blynyddoedd Cynnar - Darpariaeth i blant 3 oed

Beth yw'r Blynyddoedd Cynnar?

Mae addysg y Blynyddoedd Cynnar yn ddarpariaeth anstatudol sydd ar gael i blant 3 oed. Rhaid gwneud cais am le yn ysgolion Sir Gaerfyrddin h.y. ar gyfer categorïau (i) a (ii) isod erbyn y dyddiad cau
- Gweler yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais.

Ble mae addysg ran-amser i'w chael?

Mae hawl gan bob plentyn 3 blwydd oed i gael lleoliad am ddim am 10 awr yr wythnos mewn sefydliad cofrestredig trwy'r Grŵp Hawliau Bore Oes o'r tymor yn dilyn ei drydydd pen-blwydd. Mae'r Awdurdod yn caniatáu i ddarparwyr nas cynhelir ddefnyddio adeiladau ysgolion lle bynnag y bo hynny'n ymarferol.

Mae sawl math o ddarpariaeth:

- i. Ysgol Feithrin – Ysgol Feithrin Rhydaman yw'r unig ysgol feithrin yn y Sir.
- ii. Dosbarthiadau Meithrin/Blynyddoedd Cynnar mewn Ysgolion Cynradd (ysgolion 3-11 oed)
- iii. Darpariaeth gan y sector nas cynhelir sy'n bartneriaid yn y Grŵp Hawliau Bore Oes, fel Blynyddoedd Cynnar Cymru, Mudiad Meithrin a darparwyr preifat. Gallwch ddod i wybod mwy o dan yr adran Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Sir Gaerfyrddin yn y llyfryn hwn.

Pryd y gall disgybl ddechrau addysg ran-amser?

Fel rheol, derbynir plant i ddarpariaeth blynyddoedd cynnar mewn ysgolion lle mae'r ddarpariaeth honno ar gael yn rhan-amser ar ddechrau'r tymor yn dilyn eu drydydd pen-blwydd.

3ydd Pen-blwydd y Plentyn	Tymor Derbyn	Nid oes gan rieni/gwarcheidwaid hawl i apelio os na chynigir lle i'w plentyn mewn lleoliad Blynyddoedd Cynnar o'u dewis.
1 Medi - 31 Rhagfyr	Tymor y Gwanwyn	
1 Ionawr - 31 Mawrth	Tymor yr Haf	
1 Ebrill - 31 Awst	Tymor yr Hydref	

Y DYDDIAD CAU I WNEUD CAIS AM LE RHAN-AMSER MEWN YSGOL FEITHRIN YW 31 Gorffennaf 2027

Ni fydd gan blentyn y cynigir lle rhan-amser iddo/iddi mewn ysgol, hawl awtomatig i barhau i dderbyn addysg amser llawn. Rhaid cyflwyno cais ffurfiol i'r awdurdod derbyn cywir – gweler yr amserlen ar gyfer cyflwyno cais.

Os bydd mwy o geisiadau na lleoedd ar gael, yna bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu ceisiadau yn unol â'i feini prawf gor-alw a nodir yn y ddogfen hon.

Addysg Amser Llawn - Plant 4 a 5 oed

Os nad oes darpariaeth y Blynyddoedd Cynnar mewn lleoliad a gynhelir, gall dysgwyr amser llawn gael eu derbyn i ysgolion cynradd yn ystod tymor yr ysgol yn dilyn eu pen-blwydd yn bedair oed o ganlyniad i'r penderfyniad i ddileu'r polisi plant sy'n codi'n 4 oed.

Gweler yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais sy'n dangos dyddiadau dechrau a dyddiad cau ar gyfer cyflwyno cais yn seiliedig ar ddyddiad geni.

4ydd Pen-blwydd y Plentyn	Tymor Derbyn
1 Medi - 31 Rhagfyr	Tymor y Gwanwyn
1 Ionawr - 31 Mawrth	Tymor yr Haf
1 Ebrill - 31 Awst	Tymor yr Hydref

Y DYDDIAD CAU I WNEUD CAIS AM LE AMSER LLAWN MEWN YSGOL GYNRADD yw 15 Ionawr 2027

Nid yw'r ysgol feithrin a'r darparwr blynyddoedd cynnar y mae'r disgybl yn eu mynychu yn fater sy'n cael ei ystyried wrth roi lleoedd. Mae ceisiadau'n seiliedig ar gyfeiriad cartref y disgybl.

Os bydd mwy o geisiadau na lleoedd ar gael, yna bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu ceisiadau yn unol â'i feini prawf gor-alw a nodir yn y ddogfen hon.

Ni fydd unrhyw geisiadau sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau penodedig yn cael eu hystyried nes bod y ceisiadau a ddaeth i law cyn y dyddiad cau wedi cael lle. Caiff y rhain eu hystyried fel Ceisiadau Hwyr fel y nodir yn y ddogfen hon.

Yn unol â Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 gosodir terfyn o 30 o ddisgyblion fesul athro cymwysedig ar ddsbarthiadau Derbyn, Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2, a elwir yn Ddeddfwriaeth ar Faint Dosbarthiadau Babanod.

Gofyniad cyfreithiol i ddechrau'r ysgol - y tymor yn dilyn pen-blwydd y plentyn yn 5 oed

Yn unol â'r gyfraith mae'n rhaid i rieni drefnu bod eu plant yn derbyn addysg amser llawn ar ddechrau'r tymhorau canlynol:

5ydd Pen-blwydd y Plentyn	Y Tymor Derbyn	Ni fydd ceisiadau sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau i wneud ceisiadau yn cael eu hystyried nes bod y ceisiadau sydd wedi dod i law cyn y dyddiad cau wedi cael lle.
1 Ebrill - 31 Awst	Tymor yr Hydref	
1 Medi - 31 Rhagfyr	Tymor y Gwanwyn	
1 Ionawr - 31 Mawrth	Tymor yr Haf	

Gall rhiant ohirio dyddiad derbyn plentyn i'r ysgol tan ddechrau'r tymor sy'n dilyn pumed pen-blwydd y plentyn cyhyd â bod y dyddiad hwnnw yn yr un flwyddyn ysgol â'r un maent wedi gwneud cais amdani.

4. Derbyn i ysgolion uwchradd a'r chweched dosbarth

Crynodeb Allweddol

- Ni fydd disgyblion yn trosglwyddo'n awtomatig i'r ysgol uwchradd o'r ysgol gynradd.
- Mae'n rhaid, yn ôl y gyfraith, i chi gyflwyno cais i'r Awdurdod Derbyn am le mewn ysgol.
- Cyfeiriad cartref y disgybl sy'n cael ei ystyried wrth dderbyn i ysgol uwchradd ac nid yr ysgol gynradd a fynychwyd.
- Nid yw'n bosibl i unrhyw unigolyn na chorff roi sicrwydd ymlaen llaw y bydd lle ar gael i blentyn mewn ysgol. Dylid diystyru sylwadau neu addewidion o'r fath.
- Byddwch yn cael e-bost gan yr Awdurdod Derbyn yn rhoi gwybod i chi os yw eich cais wedi bod yn llwyddiannus neu wedi'i wrthod.
- Ni chaiff plentyn ddechrau yn yr ysgol uwchradd hyd nes bod y rhiant/gwarcheidwad wedi derbyn y lle gyda'r Awdurdod Derbyn.
- Darllenwch y Polisi Cludiant i'r Ysgol cyn gwneud eich dewis terfynol o ysgol.
- Y dyddiad cau ar gyfer gwneud cais yw **31 Hydref 2026**.

Mae'n rhaid i blant ysgolion cynradd ddechrau'r ysgol uwchradd yn y mis Medi yn dilyn eu pen-blwydd yn 11 oed.

Mae'n ofynnol i riant/gwarcheidwad gwblhau cais ar-lein ar gyfer ysgol uwchradd i'w blentyn erbyn y **dyddiad cau penodedig fel y nodir yn yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais**.

Ni fydd ceisiadau sy'n dod i law **ar ôl y dyddiad cau** penodedig yn cael eu hystyried nes bod y ceisiadau a ddaeth i law cyn y dyddiad cau wedi cael lle. Caiff y rhain eu hystyried fel **Ceisiadau Hwyr** fel y nodir yn y ddogfen hon.

Os bydd mwy o geisiadau na lleoedd ar gael, yna bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu ceisiadau yn unol â'i feini prawf gor-alw a nodir yn y ddogfen hon.

Nid yw'r ysgol gynradd y mae'r disgybl yn ei mynychu yn fater sy'n cael ei ystyried wrth roi lleoedd.

Rhaid llenwi ffurflenni cais ar-lein erbyn y dyddiad cau penodedig.

Os na fydd y ffurflen wedi cael ei chyflwyno erbyn y dyddiad cau, mae'r siawns o gael lle yn eich dewis ysgol yn llai a gall effeithio ar y siawns o gael cludiant i'r ysgol am ddim hefyd.

Ein bwriad yw anfon llythyrau penderfyniad mewn perthynas â'r ceisiadau hyn a gyflwynwyd erbyn y dyddiad cau erbyn y dyddiad cynnig **a nodir yn yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais.**

**Y DYDDIAD CAU AR GYFER GWNEUD CAIS
AM LE MEWN YSGOL UWCHRADD YW
31 Hydref 2026**

Fel rhan o'r broses o wneud cais, bydd rhieni plant yn eu blwyddyn olaf yn yr ysgol gynradd yn cael e-bost oddi wrth yr Awdurdod. Rhaid gwneud ceisiadau ar-lein. Mae'n bwysig eich bod yn llenwi'r ffurflen ar-lein erbyn y dyddiad cau gan mai'r ceisiadau hyn fydd yn cael yr ystyriaeth gyntaf. Ni fydd ceisiadau sy'n dod i law ar ôl y dyddiad cau yn cael eu hystyried nes bod y ceisiadau a ddaeth i law cyn y dyddiad cau wedi cael lle. Nid yw byw o fewn dalgylch dynodedig ysgol uwchradd yn sicrhau y bydd eich plentyn yn cael lle yn yr ysgol honno. Fodd bynnag, mae'r meini prawf derbyn yn rhoi blaenoriaeth uwch i geisiadau gan ddisgyblion sy'n byw yn y dalgylch. **Nid** yw'r ysgol gynradd y mae eich plentyn yn ei mynychu yn cael ei hystyried yn y broses o wneud cais.

Dilynwch y canllawiau a ddarparwyd, llenwch y ffurflen ar-lein yn unol â hynny a darllenwch y rhan o'r llyfryn hwn sy'n ymwneud â dewis y rhieni a chludiant i'r ysgol er mwyn sicrhau eich bod yn deall eich dyletswydd o dan yr amgylchiadau hyn.

Nid oes trefniadau trosglwyddo awtomatig na hawl awtomatig i symud i'r Ysgol Uwchradd o'r Ysgol Gynradd.

Mae'n rhaid i ffurflenni gael eu llenwi a'u cyflwyno erbyn **31 Hydref 2026**. Os na chaiff y ffurflen ei chyflwyno erbyn y dyddiad cau, yna bydd llai o siawns o gael lle yn yr ysgol o'ch dewis. Ein bwriad yw anfon llythyrau penderfyniad drwy e-bost ar gyfer ceisiadau a wnaed mewn pryd erbyn 1 Mawrth, 2027, neu'r diwrnod gwaith nesaf.

Dylai rhieni sy'n dymuno i'w plentyn gael ei dderbyn i ysgol uwchradd ar adeg sy'n wahanol i amser arferol derbyn disgyblion blwyddyn 7 gysylltu a thrafod y mater yn y lle cyntaf â Phennaeth yr ysgol a fydd hefyd yn gallu rhoi cyngor ar wneud cais am le. Gellir gofyn hefyd am gyngor gan y staff Derbyn i Ysgolion yn yr Adran Addysg a Phlant.

Derbyn i'r Chweched Dosbarth

Felly, dylid trafod trefniadau ar gyfer derbyn disgyblion i Chweched Dosbarth Ysgolion Cymunedol â'r ysgol unigol cyn gwneud cais am le.

5. Dewis Ysgol a Dalgylchoedd

Crynodeb Allweddol

- Mae gan bob ysgol ddalgylch dynodedig.
- Os yw'r disgybl yn byw yn nalgylch dynodedig ysgol, mae gwell siawns y bydd y cais am le yn yr ysgol honno yn llwyddiannus. Fodd bynnag, nid oes sicrwydd y bydd yn cael lle.
- Mae gan ddisgyblion sy'n byw yn nalgylch yr ysgol, yn amodol ar y meini prawf ynghylch oed a phellter teithio, well siawns o gael cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol (gweler y polisi cludiant).
- Lle bydd rhieni'n dewis ysgol nad yw'n ysgol agosaf neu'n ysgol y dalgylch, eu cyfrifoldeb nhw fydd cludo'r plentyn i'r ysgol ac yn ôl.
- Gall rhieni fynegi eu bod yn dewis ysgol nad yw'n ysgol ddynodedig y dalgylch. Mewn achosion o'r fath, mae derbyn i'r ysgol yn dibynnu ar beidio â mynd y tu hwnt i nifer derbyn yr ysgol a dilyn y gweithdrefnau cywir.
- Pan fydd disgybl yn symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd, bydd cymhwysedd i gael ei dderbyn i'r ysgol honno ac i dderbyn cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol yn seiliedig ar **gyfeiriad cartref y disgybl**, ac **NID** ar yr ysgol gynradd a fynychwyd.

Ysgol Leol/Dalgylch

Mae'r Awdurdod yn cydnabod fod yna berthynas bwysig rhwng ysgol a'i chymuned. Oherwydd hynny, mae'r Awdurdod wedi dynodi ardal ddaearyddol benodedig y mae'r ysgol yn ei gwasanaethu sy'n cael ei galw'n ddalgylch yr ysgol.

Mae manylion dalgylch ysgol ar gael yn yr ysgol, ar wefan yr Awdurdod Sir neu oddi wrth yr Awdurdod Derbyn perthnasol.

Er nad yw byw yn nalgylch ysgol yn rhoi sicrwydd y derbynnir disgybl i'r ysgol mae'n ffactor pwysig gan y bydd yn golygu y bydd cais yn cael blaenoriaeth dros geisiadau gan unigolion sy'n byw y tu allan i'r dalgylch. Mae'n bwysig hefyd am ei fod yn un o'r meini prawf allweddol wrth asesu a yw disgybl yn gymwys i gael cymorth o ran cludiant o'r cartref i'r ysgol. Ceir manylion y polisi ynghylch cludiant o'r cartref i'r ysgol yn y ddogfen hon.

Cyn gwneud cais am le mewn ysgol mae'r Awdurdod yn eich cyngori'n gryf i gysylltu a thrafod materion gyda'ch ysgol leol ac os yn bosib mynd i'w gweld fel eich bod yn gwybod am y cyfleusterau a'r cyfleoedd allant eu cynnig.

Dewisiadau Rhieni

Fel y nodwyd, mae'r Awdurdod yn awgrymu mai'r pwynt cyswllt cyntaf wrth ddewis ysgol fyddai'r ysgol dalgylch ddynodedig leol.

Er bod y rhan fwyaf o rieni yn anfon eu plentyn i'r ysgol dalgylch leol, mae gan rieni hawl i ddatgan blaenoriaeth i ysgolion gwahanol. Os ydych yn dymuno gwneud hynny argymhellir eich bod yn cysylltu â'r ysgol rydych yn meddwl amdani cyn gwneud dewis terfynol.

Os ydych yn dewis ysgol nad yw'n ysgol dalgylch ddynodedig i chi na'r ysgol agosaf at eich cartref, dylech gofio fod rhai materion ymarferol y mae angen i chi eu hystyried yn llawn cyn gwneud penderfyniad.

Y cyntaf yw os nad yw'r plentyn yn mynd i'r ysgol dalgylch leol i chi neu'r ysgol agosaf at eich cartref a bod y penderfyniad hwnnw yn seiliedig ar ddewis rhieni, fod y cyfrifoldeb a'r gost o gludo'r plentyn i'r ysgol ac yn ôl yn gorwedd yn llwyr yn nwylo'r rhieni/gwarcheidwad.

Mae rhieni'n dweud fod hynny'n gallu bod yn broblem arbennig os oes ganddynt frawd neu chwaer iau nad yw'n cael ei dderbyn i'r un ysgol. Doeth felly yw ystyried a chynllunio ar gyfer y posibilrwydd hwn cyn gwneud cais am le mewn ysgol.

Mae'r ail fater yn ymwneud â'r adeg pan fydd disgyblion yn trosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r sector uwchradd. Mae cael lle mewn ysgolion uwchradd yn seiliedig ar a yw eich cyfeiriad cartref o fewn dalgylch yr ysgol uwchradd. Nid yw'n seiliedig ar ba ysgol gynradd yr aethpwyd iddi. Felly, pan fydd disgybl wedi bod i ysgol gynradd nad yw'n ysgol dalgylch benodedig iddo mae mwy o debygrwydd na fydd yn cael ei dderbyn i'r un ysgol uwchradd â'i gyfoedion a'i gyd-ddisgyblion.

Ni fydd y materion hyn yn berthnasol i lawer, ond gan eu bod wedi creu anawsterau i rieni yn y gorffennol argymhellir eich bod yn eu hystyried ac yn cynllunio ar eu cyfer cyn gwneud eich dewis terfynol o ran ysgol gynradd.

Bydd yr Awdurdod Derbyn a llywodraethwyr ysgol yn cydymffurfio'n gyfreithlon ag unrhyw fynegiant o flaenoriaeth i ysgol benodol. Fel gyda phob cais bydd blaenoriaeth i ysgol benodol yn gorfod cael ei hystyried a'i hasesu yn rhan o'r broses dderbyn i sicrhau nad yw'r Awdurdod yn mynd heibio'r terfyn ar gyfer derbyn disgyblion i'r ysgol honno ar gyfer y grŵp blwyddyn penodol.

Mae'r Nifer Derbyn neu ND yn cyfeirio at nifer y disgyblion y gellir eu derbyn i grŵp blwyddyn penodol mewn ysgol. Nodir y Nifer Derbyn ar gyfer pob ysgol yn y Rhestr o Ysgolion sy'n rhan o adran olaf y llyfryn hwn.

Dewisiadau Rhieni – Disgyblion a Waharddwyd Ddwywaith

Os yw disgybl wedi cael ei wahardd yn barhaol o ddwy ysgol neu ragor yn barod, er y gall rhiant ddatgan blaenoriaeth i ysgol y maen nhw'n dymuno i'w plentyn gael eu haddysgu ynddi, nid oes raid i'r Awdurdod Derbyn gydymffurfio â'r dewis hwnnw am gyfnod o ddwy flynedd o ddyddiad y gwaharddiad diweddaraf.

Nid yw hynny'n berthnasol i -

- Disgyblion sydd â Chynlluniau Datblygu Unigol sy'n enwi ysgol benodol,
- Disgyblion o dan oedran ysgol gorfodol,
- Disgyblion a gafodd le ysgol yn ôl, neu a fyddai wedi cael lle yn ôl pe bai wedi bod yn ymarferol gwneud hynny,
- Plant sy'n Derbyn Gofal.

Diwallu Anghenion Addysgol Ychwanegol

Mae gan rai plant anghenion ychwanegol a/neu anabledd sy'n golygu fod angen gwneud darpariaeth ychwanegol ar eu cyfer fel y gallant ddysgu'n effeithiol. Mewn amgylchiadau o'r fath trowch at adran Anghenion Addysgol Ychwanegol y llyfryn hwn.

Addysg yn y Cartref

Gall rhieni ddewis hefyd addysgu eu plant gartref. Yr enw ar hyn yw Addysg Ddewisol yn y Cartref. Mae'r penderfyniad i addysgu gartref yn fater y dylid meddwl yn ofalus amdano, gan ei fod yn golygu ymrwymiad, amser a chost sylweddol.

Os ydych yn ystyried y dewis hwn awgrymir y dylech gysylltu â'r awdurdod lleol a gofyn am arweiniad gan y Swyddog Addysg Ddewisol yn y Cartref drwy ffonio 01554 742369 neu e-bostio: EHEenquiries@sirgar.gov.uk

Mathau o Ysgolion

Mae pob ysgol yn Sir Gaerfyrddin yn cael eu dosbarthu'n ysgolion cydaddysgol yn yr ystyr eu bod yn darparu ar gyfer bechgyn a merched, ac oni nodir yn wahanol maent yn ysgolion dyddiol ac nid yn ysgolion preswyl.

Oni nodir yn wahanol, mae ysgolion uwchradd yn cael eu dosbarthu'n ysgolion cyfun. Yn unol â Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 gosodir terfyn o 30 o ddisgyblion mewn dosbarth sy'n cael ei addysgu gan un athro cymwysedig yn achos dosbarthiadau Derbyn, Blwyddyn 1 a Blwyddyn 2.

6. Sut mae gwneud cais

Ffeithiau Allweddol

- Mae rhieni yn cael eu hannog i ymweld â'r ysgol o'u dewis cyn gwneud cais. Wedi i'r rhiant/gwarcheidwad benderfynu i ba ysgol y mae am anfon ei blentyn/plant mae'n rhaid iddo gyflwyno cais i [Derbyn i Ysgolion a Newid Ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)
- Argymhellir eich bod yn gwneud cais am 3 ysgol i gynyddu'r siawns o gael lle yn yr ysgol o'ch dewis.
- Dylid gwneud ceisiadau ar gyfer **pob** ysgol (ysgolion Cymunedol, Gwirfoddol a Reolir a Gwirfoddol a Gynorthwyir [Ffydd]) ar-lein yn [Derbyn i Ysgolion a Newid Ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)
- Mae cyfrifiaduron cyhoeddus â mynediad i'r rhyngwrwyd ar gael yn llyfrgelloedd neu Ganolfannau Hwb y Cyngor

Ni all Ysgol Gynradd Gymunedol nac Ysgol Gynradd Wirfoddol a Reolir awdurdodi derbyn disgybl. Dim ond gyda'r ffurflen gais y gallant helpu.

Llenwi'r ffurflen gais

Cyfrifoldeb Rhiant/Gwarcheidwad

Rhaid i'r sawl sy'n cwblhau'r ffurflen gais sicrhau bod ganddynt gyfrifoldeb rhiant dros y plentyn dan sylw a bod pawb sydd â chyfrifoldeb rhiant yn cytuno. Os nad yw'n bosibl dod i gydgytundeb, mae angen gorchymyn llys i gadarnhau y gellir prosesu'r cais. Bydd angen i'r ymgeisydd dicio blwch ar y ffurflen gais ar-lein i gadarnhau cytundeb rhieni. Pan fo anghytundeb neu wrthwynebiad, bydd y cais yn cael ei ohirio hyd nes y caiff y mater ei ddatrys rhwng y rhieni neu hyd nes y ceir gorchymyn llys yn nodi a ellir gwneud cais.

Dewis y Rhieni - Dewisiadau Ysgol

Gallwch wneud cais ar-lein am le mewn uchafswm o dair ysgol. Argymhellir eich bod yn gwneud cais am 3 ysgol i gynyddu'r siawns o sicrhau lle mewn ysgol a ddewisir.

Os ydych yn dewis gwneud cais am 2 neu 3 ysgol, mae'n rhaid i chi eu rhestru yn ôl blaenoriaeth, h.y. 1^{af}, 2^{il} a 3^{ydd} dewis.

Yn y man cyntaf, bydd pob cais yn cael yr un ystyriaeth, ond os bydd lle'n cael ei gynnig yn yr ysgol sy'n ddewis 1^{af}, ni fydd lleoedd yn cael eu cynnig yn yr ysgol sy'n 2^{il} ddewis neu'n 3^{ydd} dewis.

Os caiff eich dewis 1^{af} ei wrthod, bydd eich 2^{il} ddewis yn cael ei drin fel petai'n ddewis 1^{af}. Bydd hyn yn parhau hyd nes y cynigir lle neu hyd nes y bydd y 3 dewis wedi'u prosesu.

Dylech anfon e-bost at derbyniadau@sirgar.gov.uk i drafod lle mewn ysgol arall os yw pob dewis wedi bod yn aflwyddiannus.

Os bydd nifer o geisiadau yn dod i law, cânt eu prosesu'n awtomatig yn y drefn y maent wedi dod i law. Y cais cyntaf fydd eich dewis 1^{af}, 2^{il} ddewis a 3^{ydd} dewis o hyd, a'r cais hwyrach fydd eich 4^{ydd}, 5^{ed} a 6^{ed} dewis ac yn y blaen.

Newid neu ganslo dewisiadau ysgol

Os ydych yn gwneud cais am fwy nag un ysgol ac yn newid eich meddwl yn ddiweddarach am drefn eich dewisiadau, e-bostiwch derbyniadau@sirgar.gov.uk i ddweud wrthynt am y newidiadau. **Nodwch y bydd newidiadau a wneir ar ôl y dyddiadau cau a gyhoeddwyd yn cael eu hystyried fel ceisiadau hwyr.**

Dewis iaith – Ysgolion Dwyieithog

Nid yw'r awdurdod derbyn yn cynnig lle mewn ffrwd iaith benodol.

Os bydd ysgol yn cynnig mwy nag un ffrwd iaith gallwch fynegi **dewis** ar gyfer ffrwd iaith ar y ffurflen gais. Fodd bynnag, nid yw'r awdurdod derbyn yn cynnig lle mewn ffrwd iaith benodol, dim ond lle yn y grŵp blwyddyn perthnasol yn yr ysgol honno. Dylech drafod eich dewis ffrwd iaith gyda'r ysgol ar ôl i le gael ei gynnig.

Cyfeiriad Cartref

Bernir mai cyfeiriad cartref disgybl yw eiddo preswyl, annedd neu adeilad preswyl, heb gynnwys unrhyw dir sydd ynghlwm wrthi/wrtho, sy'n unig breswylfa neu'n brif breswylfa'r plentyn. Mae'r dalgylch yn seiliedig ar leoliad y tŷ lle mae'r disgybl yn byw ac nid unrhyw dir o amgylch y tŷ hwnnw, a naill ai'n:

- eiddo i riant/rhieni'r plentyn neu i berson a chanddo gyfrifoldeb rhianta cyfreithiol penodedig am y plentyn; neu
- wedi'i brydlesu neu ei rentu gan riant/rhieni y plentyn neu gan y person sydd â chyfrifoldeb rhiant yn unol â chytundeb rhent ysgrifenedig, ac wedi'i lofnodi gan y landlord a'r tenant, am gyfnod o chwe mis neu ragor.

Prawf o'ch Cyfeiriad

Mae'r Awdurdod yn cadw'r hawl i ofyn am prawf o gyfeiriad ar yr adeg y cynigir lle i'r plentyn. Er mwyn i'r cais gael ei ystyried fel rhan o'r cylch derbyn arferol, efallai y bydd angen i chi ddarparu prawf eich bod yn byw yn y cyfeiriad a nodwyd ar eich ffurflen gais yn unol â'r Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais.

Gallwch ddarparu unrhyw ddwy o'r dogfennau canlynol i gadarnhau eich cyfeiriad:

- Bil y Dreth Gyngor neu Fudd-dal Tai gwreiddiol neu lythyr hysbysu nad yw'n fwy na 12 mis oed.
- Bil cyfleustodau gwreiddiol (nad yw'n fwy na 3 mis oed).
- Llythyr dyfarnu gwreiddiol ynghylch Budd-dal Plant neu Gredyd Treth Plant neu Gredyd Treth Gwaith (nad yw'r dyddiad arno'n fwy na thri mis yn ôl, **a'i fod yn nodi enw/enwau'r plentyn/plant**).
- Cytundeb tenantiaeth/prydles wedi'i lofnodi a'i ddyddio, sy'n para am o leiaf chwe mis ond sydd â mis neu ragor ar ôl ar y cytundeb.
- Cyfriflen carden gredyd neu gyfrif banc wreiddiol sy'n dangos y cyfeiriad (heb fod yn fwy na dau fis oed).
- Cadarnhad ysgrifenedig gan Fanc neu Gymdeithas Adeiladu'r ymgeisydd yn cadarnhau manylion y newid cyfeiriad ac ar ba ddyddiad y digwyddodd y newid.
- Trwydded yrru llun adnabod gyfredol ddilys.

Fel rhan o'r broses dderbyn mae angen i chi ddarparu prawf o'ch cyfeiriad mewn cysylltiad â'ch cais. Bydd yr Awdurdod yn ceisio gwirio'r wybodaeth a ddarparwyd ac mae'n cadw'r hawl i fynnu bod ymgeisydd yn darparu unrhyw wybodaeth ychwanegol yr ystyrir ei bod yn angenrheidiol i gadarnhau'r breswyliaeth neu i gymryd camau rhesymol i bennu a yw cais yn dwyllodrus ai peidio.

Os caiff lle ei gynnig mewn ysgol yn seiliedig ar gyfeiriad y canfyddir wedyn ei fod yn wahanol i gyfeiriad arferol a pharhaol y plentyn, yna mae'n bosibl y caiff y lle ei dynnu'n ôl. Os bydd rhiant neu berson sydd â chyfrifoldeb rhiant cyfreithiol dros y plentyn yn rhoi datganiad anwir, gan wybod a chan fwriadu hynny, a fyddai'n effeithio ar lwyddiant eu cais, yna mae'n bosibl y caiff y lle ei dynnu'n ôl. Os na ddarperir prawf preswyliaeth yna ni fydd yr Awdurdod yn gallu prosesu'r cais ac mae'n bosibl y caiff y lle ei roi i ddisgybl arall.

Symud Tŷ / Newid Cyfeiriad

Os ydych yn bwriadu symud tŷ a'ch bod yn cyflwyno cais am le mewn ysgol ar sail y cyfeiriad newydd, bydd yr Awdurdod yn cymryd camau i wirio'r trefniadau.

Bydd yr Awdurdod hefyd yn derbyn:

- Llythyr cyfreithiwr yn cadarnhau dyddiad cwblhau eich pryniant tŷ (nid yw cyfnewid contract yn ddigonol), rhaid darparu tystiolaeth o'r cwblhau cyn i'r lle ysgol gael ei gynnig.

- Cytundeb tenantiaeth wedi'i lofnodi a'i ddyddio am o leiaf 6 mis, gweler prawf o gyfeiriad. Os na allwch ddarparu prawf o'ch cyfeiriad erbyn y dyddiad cau, yna bydd eich cais yn cael ei seilio ar eich cyfeiriad cyfredol. Os ydych yn symud cyfeiriad ar ôl y diwrnod cynnig, bydd eich cais yn cael ei drin fel cais hwyr, gan y bydd lleoedd eisoes wedi'u rhoi.

Cyfeiriad Dros Dro

Dim ond mewn amgylchiadau penodol y bydd cyfeiriad dros dro yn cael ei ystyried, megis:

- Ffoaduriaid sydd wedi symud i'r Sir yn ddiweddar ac yn byw mewn gwestai neu lety dros dro a ddarparwyd neu y cytunwyd ar hynny gan y Swyddfa Gartref neu drwy sianeli swyddogol.
- Dogfennau sy'n profi bod y teulu wedi cael llety brys.
- Prawf bod y tŷ oedd yn "gartref teuluol" blaenorol wedi cael ei ildio.

Tystiolaeth o Gyfeiriad

Dim ond cyfeiriad arferol disgybl y dylid ei ddefnyddio wrth wneud cais am le mewn ysgol. Os defnyddir cyfeiriad gwahanol i gael mantais ar gyfer lle mewn ysgol, mae'n bosibl y bydd hyn yn cael ei ystyried yn achos o dwyll a gallai olygu na fydd y cais yn cael ei brosesu, neu caiff y lle ei dynnu'n ôl.

Gallai enghreifftiau o geisiadau twyllodrus gynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i:

- Defnyddio cyfeiriad mam-gu/tad-cu neu gyfeiriad aelod arall o'r teulu ar gyfer y cais.
- Defnyddio eiddo arall y mae'r rhieni'n berchen arno, ond nad yw'n cael ei ddefnyddio fel y prif gyfeiriad cartref; gellir gofyn am dystiolaeth o'r defnydd a wneir o eiddo arall.
- Gwneud cais o gyfeiriad perthynas ond cadw eich eiddo blaenorol.
- Cytundebau rhent llai na 6 mis o hyd.
- Byw mewn cyfeiriad dros dro tra bo gwaith adeiladu yn cael ei wneud yn y "cyfeiriad cartref"

Os defnyddir cyfeiriad ffug i gael mantais ar gyfer lle mewn ysgol, mae'n bosibl na fydd y cais yn cael ei brosesu, neu caiff y lle ei dynnu'n ôl. Mewn achosion o'r fath, efallai y gofynnir i rieni gyflwyno cais newydd gyda'r cyfeiriad cywir. Gall methu â darparu dystiolaeth o gyfeiriad y cartref pan ofynnir amdano arwain at beidio â phrosesu'r cais neu gallai effeithio ar flaenoriaeth y cais dan ystyriaeth.

Rhannu Cyfrifoldeb

Pan fydd y cyfrifoldeb am y plentyn yn cael ei rannu, a phan fydd y plentyn yn byw gyda'r ddau riant, neu bersonau a chanddynt gyfrifoldeb rhianta cyfreithiol

am y plentyn, am ran o'r wythnos, y brif breswylfa fydd y cyfeiriad y mae'r plentyn yn byw ynddo am y rhan fwyaf o'r wythnos. Lle mae preswyliaeth 50/50, cyfeiriad y rhiant sy'n derbyn Budd-dal Plant fydd yn cael ei ystyried. Mae'n bosibl y gofynnir i'r rhieni ddarparu tystiolaeth ddogfennol i ategu'r cyfeiriad a ddefnyddir pan gaiff lle ei gynnig. Pan wneir unrhyw newidiadau i'r sawl sy'n derbyn y budd-dal plant ar ôl gofyn am dystiolaeth, bydd y cais yn cael ei ystyried yn gais hwyr.

Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Rhaid i rieni nodi a oes gan ddisgybl unrhyw Anghenion Dysgu Ychwanegol ar y ffurflen gais pan ofynnir iddynt wneud hynny. Bydd y wybodaeth hon yn helpu ysgolion i gynllunio ymlaen llaw i sicrhau bod darpariaeth ar waith ar gyfer disgyblion pe baent yn cael eu derbyn i'r ysgol. Gofynnir i'r adran ADY wirio'r ceisiadau hyn.

Plant Sipsiwn a Theithwyr

Mae'n rhaid i'r Awdurdod, yn statudol, sicrhau bod pob plentyn oedran ysgol gorfodol yn derbyn addysg sy'n briodol i'w hoedran, eu galluoedd ac unrhyw anghenion addysgol arbennig, ac yn hybu safonau uchel wrth ddarparu addysg a lles plant. Mae'r rhwymedigaethau hyn yn berthnasol i bob plentyn boed yn breswylwyr parhaol yn yr ardal ai peidio. Bydd ceisiadau derbyn ar gyfer teuluoedd Sipsiwn a Theithwyr yn cael eu trin gyda'r bwriad o roi'r plant hyn, mor gyflym ag y bo modd, yn yr ysgol agosaf a mwyaf addas sydd ar gael.

7. Rhoi Lleodedd - Y Meini Prawf Gor-alw

Y meini prawf gor-alw o ran derbyn disgyblion i ysgolion meithrin, cynradd ac uwchradd cymunedol a gwirfoddol a reolir.

Os derbynnir mwy o geisiadau nag sydd o leodedd mewn ysgol benodol, rhoddir lleodedd gan ddefnyddio'r meini prawf canlynol a restrir yn nhrefn blaenoriaeth:

1. Plant sy'n derbyn gofal a phlant oedd yn arfer derbyn gofal.
2. Plant sy'n byw yn nalgylch yr ysgol y bydd ganddynt frawd neu chwaer wedi'i gofrestru/chofrestru yno pan fydd y plentyn yn dechrau yn yr ysgol honno.
3. Plant sy'n byw yn nalgylch yr ysgol sydd heb fod ganddynt frawd na chwaer wedi'i gofrestru/chofrestru yno pan fydd y plentyn yn dechrau yn yr ysgol honno.
4. Plant sy'n byw y tu allan i ddalgylch yr ysgol AC sydd â brawd neu chwaer wedi'i gofrestru/chofrestru yno pan fydd y plentyn yn dechrau yn yr ysgol honno.
5. Plant sy'n byw y tu allan i ddalgylch dynodedig yr ysgol ac na fydd ganddynt frawd na chwaer wedi'i gofrestru/chofrestru yno pan fydd y plentyn yn dechrau yn yr ysgol honno.

Dalier sylw: Pan fo Cynllun Datblygu Unigol yn enwi ysgol benodol mae'n rhaid datgan hynny'n glir ar eich ffurflen gais. Ymdrinnir â'r ceisiadau hyn ar wahân, cyn gweithredu'r meini prawf gor-alw.

Ar gyfer ceisiadau am le amser llawn mewn ysgol gynradd i blant 4 oed

Ni ellir defnyddio'r ddarpariaeth feithrin neu flynyddoedd cynnar ran-amser i blant 3 oed a roddwyd yn faen prawf ar gyfer rhoi blaenoriaeth wrth roi lleodedd amser llawn mewn ysgol gynradd i blant 4 oed.

Ar gyfer ceisiadau am le mewn ysgol uwchradd ym Mlwyddyn 7

Ni ellir defnyddio'r ysgol gynradd y mae disgybl yn ei mynychu yn faen prawf ar gyfer rhoi blaenoriaeth wrth roi lle mewn ysgol uwchradd.

Nodiadau

Ym mhob un o'r categorïau uchod.

Y Meini Prawf o ran Pellter

Defnyddir y pellter o'r cartref i'r ysgol yn sail ar gyfer penderfynu blaenoriaeth, a rhoddir blaenoriaeth a lle yn yr ysgol i'r sawl sy'n byw agosaf at yr ysgol dros

y sawl sy'n byw ymhellach i ffwrdd. Mesurir y pellter gan ddefnyddio Google Maps.

Mesurir y pellter o gyfeiriad y cartref i'r ysgol ar hyd y llwybr agosaf o fynedfa agosaf yr ysgol i'r pwynt mynediad agosaf i gyfeiriad y cartref ar briffordd neu lwybr troed fel y mesurir gan Google Maps.

Brodyr a Chwiorydd

Bydd plant yn cael eu hystyried yn frodyr neu'n chwiorydd os ydynt yn: brawd neu chwaer lawn (plant sydd â dau riant yn gyffredin), hanner brawd neu hanner chwaer (plant sydd ag un riant yn gyffredin), brawd neu chwaer trwy fabwysiad neu faethiad, llysfrawd neu lyschwaer (plant sy'n perthyn oherwydd bod eu rhieni'n briod, yn cyd-fyw neu mewn partneriaeth sifil), ond ym mhob achos mae'n rhaid i'r plant fod yn byw yn yr un uned deuluol yn yr un cyfeiriad am y rhan fwyaf o'r wythnos. Os oes preswyliaeth 50/50, cyfeiriad y riant/gwarcheidwad sy'n derbyn Budd-dal Plant a ddefnyddir i brosesu'r cais a rhaid bod y brawd/chwaer ar y gofrestr ac yn mynychu'r ysgol pan fydd eich plentyn yn dechrau yn yr ysgol. Mae'r Awdurdod yn cadw'r hawl i ofyn am dystiolaeth os bydd angen. Os na ddarperir dystiolaeth pan ofynnir i chi wneud hynny bydd eich cais yn cael ei ystyried fel un heb frawd neu chwaer yn yr ysgol.

Plant Genedigaeth Luosog

O dan unrhyw amgylchiadau pan fydd un lle ar gael a phan fydd y plant cymwys nesaf yn efeilliaid/tripledi bydd yr Awdurdod Lleol yn derbyn y ddau/y ddwy/yr holl blant.

Plant Aelodau Lluedd Arfog y DU

Bydd plant Aelodau Lluedd Arfog y Deyrnas Unedig yn cael eu trin fel pe baent o fewn y dalgylch os yw eu ffurflen gais yn cynnwys llythyr swyddogol gan y Weinyddiaeth Amddiffyn yn nodi dyddiad dychwelyd pendant a chadarnhad o'r cyfeiriad newydd o fewn y dalgylch.

Y Nifer Derbyn – Terfyn ar nifer y disgyblion a dderbynnir

Mae gan bob ysgol Nifer Derbyn (ND) sy'n nodi ac yn cyfyngu ar faint o ddisgyblion y gellir eu derbyn ym mhob grŵp blwyddyn yn yr ysgol. Rhoddir y ND ar gyfer pob ysgol yn y Rhestr o Ysgolion yn adran olaf y llyfryn hwn.

Pennwyd y ND ar gyfer pob ysgol trwy ddefnyddio'r fformiwla maint a bennwyd gan Lywodraeth Cymru. Mae'r cyfrifiad yn seiliedig ar ganllawiau cenedlaethol (Mesur Capasiti Ysgolion yng Nghymru – Cylchlythyr 021/2011) ac mae'n ymwneud ag arwynebedd ffisegol adeiladau'r ysgol, y math o gyfleusterau sydd yn yr ysgol, ystod oed a nifer y grwpiau blwyddyn yn yr ysgol.

Gan fod y ND yn seiliedig ar allu'r ysgol i ddarparu lle a chyfleusterau addas ar gyfer disgyblion ni ddylid mynd heibio'r terfyn hwnnw.

Mae'r ND yn berthnasol i'r grŵp oed y derbynnir y disgyblion iddo yn yr ysgol, ac mae'n gosod terfyn ar nifer y disgyblion y gellir eu derbyn. Yn y flwyddyn dderbyn arferol rhaid i'r Awdurdod Derbyn dderbyn disgyblion hyd nes y cyrhaeddir y ND. Os yw nifer y ceisiadau a dderbynnir am leoedd mewn ysgol yn fwy na'r ND bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu'r ceisiadau a dderbyniodd yn unol â'r meini prawf ar gyfer gor-alw a nodir yn y ddogfen hon. Mewn amgylchiadau o'r fath, efallai na fydd rhieni'n llwyddo i gael lle i'w plentyn yn yr ysgol o'u dewis. Rhaid i lywodraethwyr ysgol a'r Awdurdod Lleol gadw golwg gyson ar y ND.

Trefniadau Derbyn Eraill

Sir Gâr ddwyieithog - Dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg

Gall rhieni fynegi eu bod yn ffafrio ysgol benodol o ran iaith. Fodd bynnag, mae Cyngor Sir Caerfyrddin wedi ymrwymo i ddatblygu ei system addysg ddwyieithog ymhellach yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032. Credwn yn gryf fod bod yn ddwyieithog neu'n amlieithog yn fantais i'n plant a'n pobl ifanc. Mae ystyriaethau wedi'u gwneud ar gyfer disgyblion sy'n symud i'r sir heb fawr ddim Cymraeg neu ddim Cymraeg o gwbl. Gall disgyblion o bob oed gael cymorth ar gyfer darpariaeth Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin. Gellir cael rhagor o wybodaeth [Addysg ddwyieithog - Cyngor Sir Caerfyrddin](#).

Ysgolion Dau Safle

Pan gyflwynir cais ar gyfer derbyn i ysgol sy'n gweithredu ar fwy nag un safle, bydd yr Awdurdod yn cymeradwyo derbyn i'r ysgol ac nid i safle penodol. Bydd pa safle fydd y plant yn ei fynychu yn fater i'r ysgol benderfynu arno.

Plant Sipsiwn a Theithwyr

Bydd ceisiadau derbyn ar gyfer teuluoedd Sipsiwn a Theithwyr yn cael eu trin gyda'r bwriad o roi'r plant hyn, mor gyflym ag y bo modd, yn yr ysgol agosaf a mwyaf addas sydd ar gael.

8. Symud/newid ysgol y tu allan i'r trefniadau derbyn arferol (Symud yn ystod y flwyddyn/canol blwyddyn)

Pan fydd ceisiadau yn cael eu gwneud y tu allan i'r trefniadau derbyn arferol fel y gwelir yn rhan 2, caiff ceisiadau eu prosesu yn unol â'r trefniadau canlynol.

Mae newid ysgol yn gofyn am ystyriaeth ddifrifol a dylid trafod y mater yn llawn gyda phennaeth ysgol bresennol y plentyn yn y lle cyntaf. Mae angen i'r rhiant/gwarcheidwad ystyried a yw symud ysgol er lles pennaf y plentyn. Bydd yr Adran Addysg a Phlant hefyd yn darparu cyngor os oes angen.

Os bydd rhiant/gwarcheidwad yn penderfynu symud plentyn o un ysgol i'r llall, rhaid llenwi'r ffurflen gais ar-lein:
<https://www.sirgar.llyw.cymru/cartref/gwasanaethaur-cyngor/addysg-ac-ysgolion/derbyn-i-ysgolion-a-newid-ysgol/>

Nid yw bob amser yn bosibl cynnig lle i ddisgyblion mewn grŵp blwyddyn mewn ysgol y tu allan i'r cylch derbyn arferol, gan y gallai'r holl leoedd sydd ar gael fod eisoes wedi'u rhoi i ddisgyblion yn gynharach (h.y. ceisiadau cynharach i symud ysgol ar gyfer y flwyddyn academiaidd/blynyddoedd academiaidd blaenorol, neu yn ystod y cylch derbyn arferol).

Nid yw symud i ddalgylch ysgol yn gwarantu lle mewn ysgol. Nid yw cael brawd neu chwaer sy'n cael cynnig lle mewn ysgol neu ei dderbyn i ysgol yn gwarantu lle mewn ysgol i frodyr a chwiorydd eraill.

Os oes nifer o blant o un aelwyd yn gwneud cais am symud i ysgol, efallai na fydd yn bosibl cynnig lle mewn ysgol i'r holl blant yn yr un ysgol os yw rhai grwpiau blwyddyn eisoes dros ei Nifer Derbyn.

Bydd ceisiadau sy'n dod i law cyn y Flwyddyn Academiaidd newydd y mae'r cais ar ei chyfer yn cael eu prosesu yn Nhymor yr Haf cyn i'r Flwyddyn Academiaidd ddechrau. Cedwir pob lle ar agor am un tymor yn unig. Dylid asesu ceisiadau sy'n dod i law yn ystod y Flwyddyn Academiaidd a rhoi gwybod i rieni/gwarcheidwaid am benderfyniad cyn pen 15 diwrnod ysgol neu 28 diwrnod calendr (pa un bynnag yw'r cynharaf) a yw'r cais wedi bod yn llwyddiannus ai peidio. Caiff pob cais ei brosesu yn unol â Chôd Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru.

Bydd angen gwirio ceisiadau ar gyfer plant a nodwyd naill ai fel Plant sy'n Derbyn Gofal a Phlant a Oedd yn Arfer Derbyn Gofal, plant â Datganiad, neu Gynllun Datblygu Unigol cyn eu prosesu.

Ar ôl derbyn lle bydd y lle hwnnw fel arfer yn cael ei gadw am un tymor ysgol cyn cael ei dynnu'n ôl a'i ailddyfarnu ar yr amod bod y dyddiad dechrau yn yr un flwyddyn academaidd y gwnaed cais amdani.

Caiff ceisiadau eu hystyried yn unol â'r gweithdrefnau a'r polisïau derbyn a nodir yn y ddogfen hon. Os bydd mwy o geisiadau na lleoedd ar gael, yna bydd yr Awdurdod yn blaenoriaethu ceisiadau yn unol â'i feini prawf gor-alw a nodir yn y ddogfen hon.

Os na fydd rhieni'n llwyddo i gael lle i'w plentyn yn eu dewis ysgol, fe'u hysbysir drwy e-bost o'r rheswm/rhesymau dros hyn. Bydd yr e-bost penderfyniad hefyd yn nodi eu hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad hwnnw ac yn esbonio'r broses apelio ac yn nodi'r dyddiad cau ar gyfer apelio.

Ceir rhagor o wybodaeth am y broses apelio yn y ddogfen hon.

Rhestrau aros ar gyfer ceisiadau y tu allan i'r trefniadau derbyn arferol

Pan na fu modd derbyn disgybl i ysgol o ddewis oherwydd gor-alw, rhaid i'r rhieni roi gwybod i'r Awdurdod trwy e-bostio derbyniadau@sirgar.gov.uk os ydynt am i enw eu plentyn gael ei roi ar y rhestr aros. Bydd y rhestr aros yn cael ei chadw tan ddiwrnod ysgol olaf y flwyddyn academaidd y gwnaethant gais amdani.

Grwpiau blwyddyn eraill

Bydd ceisiadau am leoedd i ddisgyblion mewn grwpiau blwyddyn sy'n wahanol i'r grŵp blwyddyn arferol, yn seiliedig ar ddyddiad geni disgybl, yn cael eu hystyried fesul un, a lle y mae hynny'n berthnasol, yn ôl y meini prawf ar gyfer gor-alw a nodir yn y llyfryn hwn. Mae proses benodol ar gyfer ystyried y ceisiadau hyn a fydd yn cynnwys asesiad gan yr Awdurdod o amgylchiadau unigol pob achos. Nid yw hon yn broses awtomatig.

9. Hysbysiad am gynnig o le mewn ysgol

Bydd rhieni'n cael eu hysbysu trwy e-bost yn cadarnhau, neu fel arall, fod lle ar gael yn yr ysgol ac yn cynnig iddynt y cyfle i dderbyn y lle yn unol â'r trefniadau derbyn a nodir yn yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais yn y ddogfen hon.

Rhaid i riant dderbyn yr e-bost cynnig i sicrhau lle yn yr ysgol. Os na fydd rhiant yn ymateb erbyn y dyddiad ar yr e-bost, **mae'n bosibl y bydd y lle yn cael ei dynnu'n ôl ac yn cael ei gynnig i ddisgybl arall.**

Bydd y rhai sy'n gwneud cais am dderbyn y tu allan i'r trefniadau derbyn arferol yn cael eu hysbysu fel arfer o fewn 15 diwrnod ysgol neu 28 diwrnod calendr, pa un bynnag sydd gyntaf ar ôl derbyn y cais.

Rhestr Aros

Lle na fu'n bosibl derbyn disgybl i ysgol oherwydd gor-alw, rhaid i rieni roi gwybod i'r Awdurdod mewn neges e-bost os ydynt yn dymuno rhoi'r plentyn ar y rhestr aros a fydd yn cael ei chadw tan ddiwrnod ysgol olaf y Flwyddyn Academaidd y gwnaethant gais amdani. Os daw lleoedd gwag ar gael cânt eu rhoi'n unol â'r meini prawf gor-alw a amlinellwyd yn hytrach nag ers pryd y bu'r cais ar y rhestr aros.

Dim ond os bydd nifer y lleoedd sydd wedi'u rhoi/ar y gofrestr yn y grŵp blwyddyn perthnasol yn gostwng islaw'r nifer derbyn ar gyfer yr ysgol y bydd disgyblion ar y rhestr aros yn cael eu hystyried. Os bydd lleoedd gwag ar gael, bydd yr holl geisiadau newydd a hwyr sydd wedi dod i law bryd hynny yn cael eu hystyried ar gyfer y lleoedd gwag ynghyd â'r rhai sydd ar y rhestr aros. Bydd unrhyw leioedd sydd ar gael yn cael eu rhoi yn unol â'r meini prawf gor-alw. Bydd ceisiadau ar y rhestr aros ar gyfer y trefniadau derbyn arferol yn cael eu hadolygu'n fisol ar ôl y dyddiad hysbysiad o benderfyniad fel y nodir yn yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais yn y ddogfen hon.

Gall rhieni/gwarcheidwaid apelio yn erbyn penderfyniad tra byddant ar y rhestr aros ar gyfer nifer o ysgolion.

Tynnu Cynnig o Le yn Ôl

Tynnir cynnig o le mewn ysgol yn ôl:

- os darganfyddir yn ddiweddarach y cafodd cais twyllodrus neu fwrriadol gamarweiniol ei gyflwyno (e.e. hawlio trwy dwyll fod ymgeisydd yn preswyllo yn nalgylch yr ysgol); neu
- os nad yw'r lle a gynigir wedi cael ei dderbyn erbyn y dyddiadau a nodir yn yr e-bost/llythyr. Yna gallai'r Awdurdod dynnu'r cynnig yn ôl a rhoi'r lle i blentyn arall.
- os oes lle mewn ysgol arall wedi cael ei gadarnhau gan riant/gwarcheidwad.
- os nad yw disgybl wedi dechrau mewn ysgol ar ddiwedd y tymor ysgol yr oedd i fod i ddechrau yn unol â pholisï'r Awdurdod.

10. Apeliadau yn ymwneud â derbyn disgyblion i ysgolion cynradd neu uwchradd cymunedol / gwirfoddol a reolir

Os na fydd rhieni'n llwyddo i gael lle i'w plentyn yn eu dewis ysgol, fe'u hysbysir drwy e-bost o'r rheswm/rhesymau dros hyn ac am eu hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad a'r broses o wneud hynny.

Ar gyfer Ysgolion Cymunedol ac Ysgolion Gwirfoddol a Reolir bydd yr Awdurdod yn trefnu bod Panel Apêl Annibynnol yn ystyried yr apeliadau. Cynhelir y broses apeliadau yn unol â Chôd Apelau Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru.

Nid oes hawl i apelio yn achos gwrthod derbyn i Ysgol Feithrin neu ddosbarthiadau meithrin mewn ysgolion cynradd 3 i 11 oed.

Bydd apeliadau'n cael eu cynnal yn unigol neu fel grŵp os oes mwy nag un apêl ar gyfer yr un ysgol, ac eithrio pan fydd y corff neu'r cyrff sy'n gyfrifol am wneud trefniadau apelio yn rhoi cyfarwyddyd fel arall. Bydd rhieni'n cael cyfle i gyflwyno eu hachos yn breifat naill ai'n uniongyrchol neu gyda chymorth cynrychiolydd a ddewisir ganddynt. Rhaid cyflwyno'r holl dystiolaeth ategol i'r panel erbyn dyddiad y gwrandawriad apêl neu efallai na fydd y panel yn ystyried hyn. Ni fydd y panel yn gallu ystyried unrhyw wybodaeth neu dystiolaeth ychwanegol a ddarperir yn dilyn y gwrandawriad.

Bydd y Clerc yn hysbysu pob parti o benderfyniad y Panel, a fydd yn rhwymo'r Awdurdod, y Corff Llywodraethu a'r rhieni.

Rhaid i apêl gan rieni yn erbyn gwrthod lle mewn Ysgol Gymunedol neu Wirfoddol a Reolir gael ei chyflwyno drwy'r e-ffurflen apeliadau <https://www.sirgar.llyw.cymru/cartref/gwasanaethaur-cyngor/addysg-ac-ysgolion/derbyn-i-ysgolion-a-newid-ysgol/>

Rhaid cyflwyno'r apeliadau erbyn y dyddiadau cau a nodir ar yr e-bost penderfyniad neu fel y nodir yn yr Amserlen ar gyfer Cyflwyno Cais yn y ddogfen hon.

Os bydd angen tystiolaeth feddygol bydd angen i chi ddarparu copiâu o adroddiadau sy'n ymwneud â'r diagnosis gan yr Ymgynghorydd a/neu'r Arbenigwr perthnasol.

Bydd gan Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr eu trefniadau eu hunain ar gyfer cynnal apeliadau annibynnol. Yn ogystal â'r uchod, ni fydd unrhyw beth yn y broses hon yn atal rhiant â phlentyn sydd â Chynllun Datblygu Unigol y gwrthodwyd lle i'r plentyn hwnnw yn yr ysgol a enwir yn y Cynllun Datblygu Unigol, rhag cael adolygiad o benderfyniad o'r fath gan Dribiwnlys ADY.

Nifer yr Apeliadau ar gyfer mynediad arferol i Ysgolion Sir Gaerfyrddin ar gyfer y flwyddyn academiaidd 2025/2026

Enw'r ysgol	Nifer yr Apeliadau ar gyfer 2025/26	Apeliadau Llwyddiannus ar gyfer 2025/26
Cynradd (M2)		
Bynea	9	4
Dewi Sant	1	1
Gorslas	3	3
Llechfedach	1	1
Swiss Valley	5	5
Uwchradd (Blwyddyn 7)		
Bryngwyn	8	6
Dyffryn Aman	2	2

11. Derbyn i Ysgolion Gwirfoddol a Gynorthwyr

Dylai rhieni sy'n dymuno anfon eu plentyn i Ysgol Wirfoddol a Gynorthwyr gysylltu â Phennaeth yr ysgol honno. Nodir y manylion cyswllt yn y rhestr o ysgolion mewn rhan arall o'r llyfryn hwn. Corff Llywodraethu'r ysgol sy'n delio â'r trefniadau derbyn ac apeliadau ar gyfer Ysgol Wirfoddol a Gynorthwyr. Rhaid gwneud ceisiadau ar-lein yn [Derbyn i Ysgolion a Newid Ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr Model

Mae ein polisi derbyn fel a ganlyn:

Nifer Derbyn yr ysgol yw 60 disgybl. Golyga hynny mai nifer y disgyblion y gellir eu derbyn i unrhyw grŵp blwyddyn yn yr ysgol yw 60 disgybl. Os oes mwy o geisiadau nag sydd o leodd defnyddir y meini prawf canlynol er mwyn blaenoriaethu ceisiadau:

1. Plant sy'n Derbyn Gofal a Phlant oedd yn Arfer Derbyn Gofal.
2. Plant sy'n byw ym mhlwyfi hanesyddol Dewi Sant a San Pedr, Caerfyrddin.
3. Plant sydd â brodyr neu chwiorydd sydd eisoes yn mynychu'r ysgol.
4. Plant sydd wedi cael bedydd Cristnogol ac sy'n byw'r tu allan i blwyf Dewi Sant a San Pedr, os oes lle ar gael. Gellid gofyn hefyd am lythyr o gefnogaeth oddi wrth yr offeiriad plwyf lleol.

Bydd plant sydd â Chynlluniau Datblygu Unigol sy'n enwi'r ysgol yn cael lleoedd cyn defnyddio'r meini prawf gor-alw.

Nodwch - ym mhob un o'r categorïau uchod rhoddir blaenoriaeth i:

1. Plant sy'n derbyn gofal a phlant sy'n byw dros dro yn lloches Cymorth i Fenywod Caerfyrddin.
2. Plant aelodau o'r lluoedd arfog sy'n cael eu derbyn y tu allan i'r cylch derbyn arferol.
3. Bydd plant sydd ag efaill neu frawd neu chwaer arall o enedigaeth luosog yn cael eu derbyn yn ddisgyblion na chânt eu heithrio, fel y disgybl(ion) olaf i gael lle cyn cyrraedd y nifer derbyn. Bydd y disgyblion a eithrir bellach yn cynnal y statws hwn ar hyd eu cyfnod mewn dosbarth babanod neu tan fod dosbarthiadau yn cael eu haildrefnu neu fod niferoedd yn cyrraedd lefel sy'n cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth ynghylch maint dosbarthiadau babanod. Bydd y pellter o'r cartref i'r ysgol, fel y mesurwyd gan y radiws byrraf o'r adeilad ysgol fwyaf canolog, yn cael ei ddefnyddio yn faen prawf ar gyfer penderfynu

blaenoriaeth, a rhoddir blaenoriaeth a lle yn yr ysgol i'r sawl sy'n byw agosaf at yr ysgol dros y sawl sy'n byw ymhellach i ffwrdd.

Os nad ydym yn cynnig lle i blentyn yn yr ysgol hon, y rheswm dros hynny yw y byddai gwneud hynny yn amharu ar addysg plant eraill drwy ganiatáu i niferoedd y plant yn yr ysgol gynyddu gormod.

Apeliadau Derbyn i Ysgolion

Bydd y Corff Llywodraethu'n trefnu bod apêl gan riant yn erbyn penderfyniad i wrthod derbyn disgybl yn cael ei chlywed gan Bwyllgor Apêl Annibynnol yn unol â'r rheoliadau. Bydd penderfyniad y Pwyllgor Apêl Annibynnol yn rhwymo'r Corff Llywodraethu a'r rhiant.

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyir yr Eglwys yng Nghymru Penboyr

Y Meini Prawf o ran Derbyn i Ysgol Penboyr

Os bydd nifer y plant sy'n ceisio lle yn yr ysgol yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael, cynigir lle ar sail blaenoriaeth yn y drefn ganlynol:

1. Plant sy'n derbyn gofal sy'n gymunwyr y ffydd Anglicanaidd. Plant a oedd yn arfer derbyn gofal, sy'n gymunwyr y ffydd Anglicanaidd ac sydd bellach wedi cael eu mabwysiadu.
2. Plant sy'n derbyn gofal.
3. Plant a oedd yn derbyn gofal ond sydd bellach wedi cael eu mabwysiadu.
4. Plant sydd â brodyr neu chwiorydd, p'un a yw'r rheiny'n frodyr neu'n chwiorydd maeth, mabwysiedig neu sy'n byw yn barhaol yn yr un cyfeiriad, sydd yn mynychu'r ysgol ar y dyddiad derbyn arfaethedig.
5. Plant sy'n byw yn nalgylch yr ysgol. Plant o deuluoedd sy'n byw y tu allan i'r ardal ond sy'n gymunwyr rheolaidd mewn eglwys Anglicanaidd.
6. Plant o deuluoedd sy'n perthyn i enwadau Cristnogol eraill ac sy'n byw y tu allan i'r dalgylch ac y mae eu rhieni am iddynt dderbyn addysg mewn Ysgol Eglwysig Anglicanaidd.
7. Plant o deuluoedd sy'n byw y tu allan i'r dalgylch nad ydynt yn addolwyr Cristnogol ond y mae eu rhieni am iddynt dderbyn addysg mewn Ysgol Eglwysig Anglicanaidd.

Ym mhob achos, mae 'hawl i apelio' yn erbyn penderfyniad i wrthod cais am dderbyn plentyn i'r ysgol ac mae'n rhaid cyflwyno'r apêl i Gadeirydd y Corff Llywodraethu.

Apeliadau Derbyn i Ysgolion

Bydd y Corff Llywodraethu'n trefnu bod apêl gan riant yn erbyn penderfyniad i wrthod derbyn disgybl yn cael ei chlywed gan Bwyllgor Apêl Annibynnol yn unol

â'r rheoliadau. Bydd penderfyniad y Pwyllgor Apêl Annibynnol yn rhwymo'r Corff Llywodraethu a'r rhiant.

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr yr Eglwys yng Nghymru Pentip

Cyfrifoldeb y Corff Llywodraethu yw derbyn plant i'r ysgol. Hyn a hyn o ddisgyblion y caiff yr ysgol eu derbyn mewn unrhyw grŵp blwyddyn. Y Nifer Derbyn presennol yw 21 mewn unrhyw grŵp blwyddyn.

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr yr Eglwys yng Nghymru yw Pentip yn bennaf, sy'n gwasanaethu Deoniaeth Bro Lliedi ac ardal Llanelli fel y nodir ar fap yr Awdurdod Lleol. Mae'r Llywodraethwyr yn croesawu ceisiadau gan rieni disgyblion o enwadau eraill sy'n cefnogi ethos a thraddodiadau Cristnogol yr ysgol.

Mae'r corff llywodraethu'n ystyried ceisiadau am dderbyn i'r ysgol yn ystod Tymor yr Hydref cyn y flwyddyn academaidd y bydd y disgybl yn dechrau yn yr ysgol. Pe bai gor-alw am leoedd, mae'r meini prawf derbyn fel a ganlyn:

1. Plant sy'n Derbyn Gofal.
2. Disgyblion sydd â brawd neu chwaer (llawn, hanner neu lysfrawd neu lyschwaer, plant sydd wedi eu mabwysiadu a'u maethu) a fydd yn yr ysgol adeg derbyn y disgybl.
3. Plant sy'n byw o fewn y dalgylch fel y dangosir ar fap yr Awdurdod Lleol. Gellir gweld y map yn yr ysgol neu ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.
4. Plant yr Eglwys yng Nghymru a fedyddiwyd yn Neonïaeth Cydweli. Gellir gweld map o'r ardal ar wefan Deoniaeth Dewi Sant.
5. Plant rhieni enwadau eraill sy'n dymuno rhannu a chefnogi ethos a thraddodiadau Cristnogol yr ysgol (a gefnogir gan eirddau gan gynrychiolydd eglwys y teulu).

Os gwrthodir cais am le, mae gan rieni'r hawl i apelio. Dylid anfon llythyr at Gadeirydd y Corff Llywodraethu yn apelio yn erbyn y penderfyniad i beidio â chynnig lle. Caiff hwn ei glywed gan banel apeliadau annibynnol. Bydd penderfyniad y panel yn rhwymo'r llywodraethwyr a'r apelyddion.

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr Gatholig y Santes Fair, Llanelli

Proses Gwneud Cais

Dylid cyflwyno ceisiadau i ymuno â'n hysgol drwy dudalen Derbyn i Ysgolion Cyngor Sir Caerfyrddin ar eu gwefan. Bydd y tîm derbyn yn anfon y cais ymlaen i'r ysgol a fydd wedyn yn cael ei ystyried gan Bwyllgor Derbyn y Corff Llywodraethu sy'n cwrdd bob tymor. Bydd ceisiadau ad hoc, neu geisiadau a wneir ar ôl i'r Pwyllgor gyfarfod, yn cael eu trafod yn brydlon; fel arfer, byddant yn cael eu hystyried gan ddau aelod o'r Pwyllgor a enwebwyd at y diben hwnnw gan y Pwyllgor i weithredu ar ei ran. Mae plant meithrin yn cael eu derbyn y

tymor ar ôl eu trydydd pen-blwydd ar sail ran-amser ac mae ganddynt hawl i addysg amser llawn y tymor ar ôl eu pedwerydd pen-blwydd. Bydd y rhai sy'n gwneud cais am ymuno â'r dosbarth Meithrin yn cael eu hysbysu o'r penderfyniad ar y Diwrnod Cynnig Cenedlaethol. I gysylltu â'r ysgol yn uniongyrchol i drafod unrhyw ymholiadau, ffoniwch 01554 759178, neu e-bostiwch: admin@stmarysllanelli.ysgolccc.cymru

Y Meini Prawf Gor-alw

Mae Ysgol Gynradd Gatholig y Santes Fair yn croesawu ceisiadau gan deuluoedd sy'n ceisio addysg Gristnogol i'w plant. Os bydd nifer yr ymgeiswyr yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael, defnyddir y meini prawf gor-alw canlynol:

1. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio 'sy'n derbyn gofal' ac 'a oedd yn arfer derbyn gofal' sydd yng ngofal awdurdod lleol (plant mewn gofal) neu sy'n cael llety ganddynt (e.e. plant â rhieni maeth neu sydd â datganiad anghenion arbennig yn enwi'r ysgol, o fewn y plwyfi a wasanaethir gan yr ysgol).
2. 'Plant sy'n derbyn gofal' a 'Phlant a oedd yn arfer derbyn gofal' sydd yng ngofal yr awdurdod lleol (plant mewn gofal) neu sy'n cael llety ganddynt (e.e. plant â rhieni maeth neu sydd â datganiad anghenion arbennig yn enwi'r ysgol, o fewn y plwyfi a wasanaethir gan yr ysgol).
3. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio o fewn y plwyfi a wasanaethir gan yr ysgol.
4. Plant Catholig eraill sydd wedi'u bedyddio.
5. Plant sydd â brawd neu chwaer yn yr ysgol ar yr adeg derbyn tebygol.
6. Plant o enwadau Cristnogol eraill.
7. Plant eraill sydd â brawd neu chwaer yn yr ysgol ar adeg eu derbyn.
8. Plant o grefyddau eraill y mae eu rhieni yn ceisio addysg Gatholig.
9. Plant eraill y mae eu rhieni yn ceisio addysg Gatholig ar gyfer eu plentyn.
10. Plant y mae'r AALI wedi gofyn yn benodol am le iddynt yn yr ysgol.

Sylwch:

- Ym mhob un o'r categorïau uchod rhoddir blaenoriaeth i blant sy'n derbyn gofal.
- Ym mhob un o'r categorïau uchod, bydd y pellter o'r cartref i'r ysgol yn ffactor sy'n penderfynu, gyda'r rheiny sy'n byw agosaf at yr ysgol yn cael y flaenoriaeth uchaf.

Apeliadau

Os gwrthodir cais am le, mae gan rieni'r hawl i apelio. Dylid anfon llythyr at Gadeirydd y Corff Llywodraethu yn apelio yn erbyn y penderfyniad i beidio â chynnig lle. Caiff yr Apêl ei chlywed gan Banel Apêl Annibynnol; mae hwn yn annibynnol ar y Corff Llywodraethu a holl gynrychiolwyr eraill yr ysgol, a bydd ei benderfyniad yn rhwymo'r Corff Llywodraethu a'r apelyddion.

Ysgol Gynradd Wirfoddol a Gynorthwyr Gatholig y Santes Fair, Caerfyrddin

Proses Gwneud Cais

Mae ceisiadau am dderbyn i'r ysgol yn cael eu hystyried gan y Pwyllgor Derbyn a Bugeilio bob tymor ar gyfer derbyn ddechrau'r tymor nesaf. Mae plant meithrin yn cael eu derbyn yn y tymor ar ôl eu trydydd pen-blwydd. Bydd ceisiadau hwyr, neu geisiadau a wneir ar ôl i'r Pwyllgor gyfarfod, yn cael eu trafod yn brydlon; fel arfer, byddant yn cael eu hystyried gan ddau aelod o'r Pwyllgor a enwebwyd at y diben hwnnw gan y Pwyllgor i weithredu ar ei ran.

Y Meini Prawf Gor-alw

Mae Ysgol Gynradd Gatholig y Santes Fair yn croesawu ceisiadau gan deuluoedd sy'n ceisio addysg Gristnogol i'w plant. Os bydd nifer yr ymgeiswyr yn fwy na nifer y lleoedd sydd ar gael, defnyddir y meini prawf gor-alw canlynol:

1. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio.
2. Plant eraill nad ydynt yn Gatholig sydd wedi'u bedyddio.
3. Plant sy'n perthyn i gymunedau ffydd nad ydynt yn Gristnogol.
4. Plant sydd â brawd neu chwaer (h.y. brawd, chwaer, hanner brawd, hanner chwaer, llysfrawd, llyschwaer, brawd mabwysiadol neu chwaer fabwysiadol) wedi'u cofrestru yn yr ysgol pan fydd y plentyn yn cael ei (d)derbyn i'r ysgol.
5. Gall y Corff Llywodraethu roi ystyriaeth i geisiadau a wnaed gan rieni a all ddangos bod derbyn eu plentyn yn angenrheidiol er eu lles meddygol neu gymdeithasol. Bydd angen tystiolaeth ategol annibynnol.

Sylwch:

- Ym mhob un o'r categorïau uchod rhoddir blaenoriaeth i blant sy'n derbyn gofal.
- Ym mhob un o'r categorïau uchod, bydd y pellter o'r cartref i'r ysgol yn ffactor sy'n penderfynu, gyda'r rheiny sy'n byw agosaf at yr ysgol yn cael y flaenoriaeth uchaf.

Apeliadau

Os gwrthodir cais am le, mae gan rieni'r hawl i apelio. Dylid anfon llythyr at Gadeirydd y Corff Llywodraethu yn apelio yn erbyn y penderfyniad i beidio â chynnig lle. Caiff yr Apêl ei chlywed gan Banel Apêl Annibynnol; mae hwn yn annibynnol ar y Corff Llywodraethu a holl gynrychiolwyr eraill yr ysgol, a bydd ei benderfyniad yn rhwymo'r Corff Llywodraethu a'r apelyddion.

Ysgol Uwchradd Wirfoddol a Gynorthwyr Gatholig Sant Ioan Llwyd

Y Meini Prawf Gor-alw o ran Derbyniadau

Mae Polisi Derbyn a Gor-alw Llywodraethwyr Ysgol Gyfun Gatholig Sant Ioan Llwyd fel a ganlyn:

Nid yw hyn yn effeithio ar hawl rhieni nad ydynt o'r un ffydd â'r ysgol hon neu nad ydynt o gefndir ffydd i wneud cais am le yma a chael eu hystyried ar ei gyfer. Yn wir, mae'r ysgol yn croesawu ac yn annog ceisiadau gan bob teulu. 116 yw Nifer Derbyn yr Ysgol ar hyn o bryd.

Os yw nifer y ceisiadau'n fwy na'r nifer derbyn, bydd y llywodraethwyr yn rhoi blaenoriaeth i'r ceisiadau'n unol â'r meini prawf a restrir, ar yr amod bod y llywodraethwyr yn gwybod am y ceisiadau hynny cyn bod penderfyniadau ynghylch derbyniadau'n cael eu gwneud. Ym mhob categori bydd y llywodraethwyr yn rhoi blaenoriaeth i'r sawl sydd â brawd neu chwaer yn mynychu Ysgol Gyfun Gatholig Sant Ioan Llwyd ac yna i'r plant sy'n byw agosaf i'r ysgol.

1. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio ac sydd yng ngofal awdurdod lleol (plant sy'n derbyn gofal) neu sy'n cael llety drwy awdurdod lleol (e.e. plant â rhieni maeth) (Adran 22 o Ddeddf Plant 1989) a phlant sydd â Chynllun Datblygu Unigol sy'n enwi Ysgol Sant Ioan Llwyd.
2. Plant nad ydynt yn Gatholig sydd yng ngofal awdurdod lleol (plant sy'n derbyn gofal) neu sy'n cael llety drwy awdurdod lleol (e.e. plant â rhieni maeth) (Adran 22 o Ddeddf Plant 1989) a phlant sydd â datganiad o Anghenion Dysgu Ychwanegol sydd wedi enwi Ysgol Sant Ioan Llwyd.
3. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio sy'n mynychu ysgol glwstwr Gatholig ddynodedig ar hyn o bryd.
4. Plant Catholig sydd wedi'u bedyddio ac sy'n byw ar hyn o bryd yn ardal plwyf ysgol glwstwr Gatholig ddynodedig nad ydynt yn mynychu'r ysgol glwstwr Gatholig ddynodedig ar hyn o bryd.
5. Plant yr Eglwys yng Nghymru sydd wedi'u bedyddio.
6. Plant eraill sydd heb eu bedyddio sydd ar hyn o bryd yn mynychu ysgol glwstwr Gatholig ddynodedig.
7. Plant eraill sydd heb eu bedyddio sydd ar hyn o bryd yn mynychu ysgolion yr Eglwys yng Nghymru.
8. Plant eraill nad ydynt yn Gatholig o ysgolion cynradd eraill.

Proses Gwneud Cais

Mae'n rhaid i rieni wneud cais ar-lein drwy dudalen Derbyn i Ysgolion Sir Gaerfyrddin a dewis Ysgol Sant Ioan Llwyd fel eu dewis cyntaf. Y dyddiad cau ar gyfer ceisiadau blwyddyn 6 yw **31 Hydref 2026**. Rhoddir gwybod i rieni os yw eu plentyn wedi cael cynnig lle yn dilyn cyfarfod yr Is-bwyllgor Derbyn i

Lywodraethwyr yn nhymor y gwanwyn. Bydd cynigion o leoedd mewn ysgolion yn cael eu hanfon drwy e-bost at rieni ar **1 Mawrth 2027**.

Apeliadau

Os gwrthodir cais am le, mae gan rieni'r hawl i apelio.

Dylid anfon llythyr at Gadeirydd y Corff Llywodraethu (d/o yr ysgol), yn apelio yn erbyn y penderfyniad i beidio â chynnig lle. Caiff yr apêl ei hystyried gan Banel Apêl Annibynnol, na all gynnwys unrhyw un o Lywodraethwyr na chynrychiolwyr eraill yr ysgol.

Adran B – Gwybodaeth am Addysg a Dysgu

1. Tymhorau Ysgol a Dyddiadau Gwyliau ar gyfer 2027/28

Nodwch y gallai manylion y calendr hwn newid o ganlyniad i benderfyniadau polisi'r llywodraeth. Nid yw Cyngor Sir Caerfyrddin yn derbyn cyfrifoldeb dros unrhyw golledion yn sgil gorfod newid trefniadau gwyliau oherwydd newidiadau o'r fath.

Dechrau'r Tymor		Gwyliau Hanner Tymor		Diwedd y Tymor	
Tymor	Tymor yn Dechrau	Yn dechrau	Yn gorffen	Diwedd y Tymor	Dyddiau
Hydref 2027	Dydd Iau 2 Medi	Dydd Llun 25 Hydref	Dydd Gwener 29 Hydref	Dydd Gwener 17 Rhagfyr	72
Gwanwyn 2028	Dydd Llun 4 Ionawr	Dydd Llun 21 Chwefror	Dydd Gwener 25 Chwefror	Dydd Gwener 7 Ebrill	64
Haf 2028	Dydd Llun 24 Ebrill	Dydd Llun 29 Mai	Dydd Gwener 2 Mehefin	Dydd Iau 20 Gorffennaf	58
Diwrnod HMS Dynodedig - 1 Medi 2027					1
Ar gyfer diwrnodau HMS penodol yr ysgol, cysylltwch â'r ysgol berthnasol. Fel arfer, mae gan ysgolion 4 diwrnod HMS arall yn ystod y flwyddyn academiaidd (yn ogystal â'r diwrnod dynodedig).					
14 Ebrill 2028 (Dydd Gwener y Groglith) 1 Mai 2028 (Calan Mai)					
Cyfanswm					195

2. Profiadau Dysgu

Mae ysgolion yng Nghymru yn dylunio cwricwlwm sy'n seiliedig ar y cwricwlwm i Gymru ac sy'n cael ei gyd-ddylunio rhwng athrawon, eu disgyblion a'r gymuned.

Bydd eich ysgol yn cefnogi eich plentyn i fod yn ddysgwr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu trwy gydol ei fywyd. Bydd y profiadau dysgu yn sicrhau bod eich plentyn yn datblygu mewn ffordd fentrus a chreadigol gan sicrhau ei fod yn wybodus am Gymru a'r byd. Yn ogystal, bydd y profiadau dysgu yn sicrhau bod ein plant a'n pobl ifanc yn datblygu fel unigolion hyderus ac iach, yn barod i fyw bywydau cyflawn fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Mae'r meysydd dysgu a phrofiad yn cynnwys ffocws ar ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu, gwyddoniaeth a thechnoleg, mathemateg a rhifedd, y celfyddydau mynegiannol, Dyniaethau ac iechyd a lles.

Mae'r cwricwlwm hefyd yn ymdrin â hawliau dynol, amrywiaeth a pharchu gwahaniaethau, profiadau a sgiliau ar gyfer gyrfaedd a'r gweithle, dysgu am gyd-destunau lleol, cenedlaethol a rhyngwladol ac addysg cydberthynas a rhywioldeb sy'n briodol yn ddatblygiadol.

Mae profiadau dysgu yn ein hysgolion yn Sir Gaerfyrddin yn gynhwysol ac yn bwrpasol ac maent wedi'u cysylltu'n agos â'r gymuned leol, ein Cynefin.

Mae disgyblion hŷn yn cael cyfle i sefyll arholiadau allanol. Ymgynghorir yn llawn â rhieni a disgyblion ar eu dewisiadau a chefnogir trafodaethau gan gynghor gyrfaoedd.

Egwyddorion Cyffredinol

Yn Sir Gaerfyrddin rydym yn ymdrechu i roi'r profiad addysg gorau posibl i'n dysgwyr. Rydym yn ymdrechu i ddatblygu'r plentyn/person ifanc cyfan gan roi'r sgiliau a'r wybodaeth sydd eu hangen arnynt ar gyfer y cam nesaf yn eu llwybr dysgu neu yrfa ddysgu.

Mae Sir Gaerfyrddin yn credu yng ngwerth addysgol bod yn hyddysg mewn dwy iaith neu fwy ac mae'n gryf o blaid cael polisi dwyieithog yn ei hysgolion. Nod tymor hir y polisi hwn yw dysgu plant i fod yn rhugl yn y Gymraeg a'r Saesneg erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd. Nod y ddarpariaeth ar lefel gynradd ac uwchradd yw sicrhau bod y plant yn gallu cyfathrebu â hyder yn y ddwy iaith a'u bod yn ymwybodol o dreftadaeth ddiwylliannol Cymru.

Y weledigaeth hyd at 2030

Byddwn yn cefnogi holl blant a phobl ifanc Sir Gaerfyrddin. Byddwn yn cyflawni hyn drwy fod y gorau y gallwn fod a chael ein parchu'n lleol, yn ogystal ag ennill cydnabyddiaeth genedlaethol a rhyngwladol, gan sicrhau bod ein plant a'n pobl ifanc yn hapus ac yn ddiogel, ac yn ffynnu ac yn gallu cyflawni eu potensial personol a chymdeithasol a'u potensial o ran dysgu.

Ein pwrpas moesol cyfunol

Sicrhau bod pob plentyn a pherson ifanc yn cael ei werthfawrogi a'i werthfawrogi'n gyfartal

Cwynion yn yr ysgol

Mae gan bob ysgol unigol bolisi ar gyfer ymdrin â chwynion. Yn ddelfrydol, bydd unrhyw bryderon sydd gan rieni yn cael eu datrys yn anffurfiol drwy drafodaeth uniongyrchol â'r ysgol. Fodd bynnag, os yw rhieni'n dymuno gwneud y gŵyn yn ffurfiol, mae'r ysgol wedi sefydlu gweithdrefnau y mae'n ofynnol iddynt eu darparu.

Grwpiau Blwyddyn/Oedrannau Disgyblion

Disgrifiad o'r Grwpiau Blwyddyn		Oed y mwyafrif ar ddiwedd y flwyddyn ysgol
M1	Meithrin 3 oed (Rhan-amser)	3
M2	Meithrin 4 oed (Amser llawn)	4
Derbyn	Babanod	5
B1	Babanod	6
B2	Babanod	7
B3	lau	8
B4	lau	9
B5	lau	10
B6	lau	11
BI7	Uwchradd	12
BI8	Uwchradd	13
BI9	Uwchradd	14
BI10	Uwchradd	15
B11	Uwchradd	16
BI10	Chweched Isaf	17
BI13	Chweched Uchaf	18

3. Dysgu'r Gymraeg a'r Saesneg yn Ysgolion Sir Gaerfyrddin

Ers Medi 2023 mae categorïau ysgol newydd wedi cael eu cyflwyno yn genedlaethol.

Mae'r ddarpariaeth ieithyddol yn cyplysu'n agos â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg y Sir; gan gyfrannu at darged Llywodraeth Cymru o gael miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050; gwreiddio Maes Dysgu leithoedd a Chyfathrebu Cwricwlwm i Gymru a phedwar diben y cwricwlwm lle nodir y bydd disgyblion yn gallu cyfathrebu'n effeithiol mewn gwahanol ffurfiau a lleoliadau, gan ddefnyddio'r Gymraeg a'r Saesneg, yn ogystal â chydymffurfio â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

O ganlyniad, mae disgwyliad clir y bydd pob ysgol yn datblygu darpariaeth a fydd yn cynyddu'r defnydd o'r Gymraeg yn y cwricwlwm ffurfiol a'r cwricwlwm allgyrsiol, er mwyn cyflawni Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 10 mlynedd y Sir, sef cynllun cydnabyddedig, rhwng 2022 a 2032.

Mae'r Awdurdod Lleol a'r ysgolion wedi cytuno ar y categori mwyaf addas yn seiliedig ar y ddarpariaeth gyfredol o'r rhestr newydd ganlynol:

YSGOL GYNRADD

Categori 1 - Ysgol Cyfrwng Saesneg

Saesneg yw'r brif iaith ar gyfer cyfathrebu mewnol yn yr ysgol yn ogystal â chyfathrebu gyda rhieni a gofalwyr. Cydnabyddir y bydd creu ethos Cymraeg o fewn yr ysgol yn cefnogi ac yn annog agweddau cadarnhaol tuag at ddefnydd o'r Gymraeg. Bydd dysgwr mewn ysgol o'r categori hwn yn gallu darllen, ysgrifennu, siarad a gwrando yn Saesneg yn unol â'i oedran a'i allu, a bydd ganddo rywfaent o ddealltwriaeth o'r Gymraeg. Caiff y Gymraeg ei haddysgu a'i hasesu fel rhan o'r Maes Dysgu a Phrofiad ar gyfer ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu. Bydd o leiaf 15% o weithgareddau ysgol y dysgwyr (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg.

Categori 2 - Ysgol Dwy iaith

Defnyddir y Gymraeg a'r Saesneg ar gyfer cyfathrebu mewnol yn ogystal â chyfathrebu â rhieni a gofalwyr. Mae dealltwriaeth glir y bydd cynnal ethos Cymraeg o fewn yr ysgol yn cefnogi agweddau cadarnhaol tuag at ddefnydd o'r Gymraeg. Bydd dysgwr mewn ysgol o'r categori hwn yn gallu siarad, darllen, ysgrifennu a gwrando yn Saesneg ac yn Gymraeg yn unol ag oedran a gallu a'r ffrwd addysg. Bydd sgiliau iaith Gymraeg yn cael eu cryfhau'n bellach drwy gynyddu cyfleoedd dysgu (cwricwlaidd ac allgyrsiol) drwy gyfrwng y Gymraeg. Lle defnyddir y Gymraeg fel cyfrwng dysgu, defnyddir y Saesneg yn achlysurol i atgyfnerthu dealltwriaeth dysgwyr. Gyda'r cymorth cywir, gallai dysgwyr symud

ymlaen i ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg Categori 3. Bydd o leiaf 50% o weithgareddau ysgol y dysgwyr (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg. Gellid cyflawni hyn mewn gwahanol ffyrdd yn dibynnu ar gyd-destun yr ysgol. Gallai fod drwy ddefnyddio trochi cyfrwng Cymraeg llawn hyd at 7 oed gyda dewis yn cael ei gynnig yn y grwpiau blwyddyn eraill, neu, fod 50% o weithgareddau'r ysgol yn Gymraeg drwyddi draw.

Categori 3 - Ysgol Cyfrwng Cymraeg

Cymraeg yw'r brif iaith ar gyfer cyfathrebu mewnol yn yr ysgol. Mae'n cyfathrebu â rhieni a gofawyr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog yn ôl yr angen. Mae hon yn ysgol sydd ag ethos Cymraeg cadarn, gan gefnogi a galluogi'r dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun cymdeithasol yn yr ysgol a'r tu allan iddi. Mewn lleoliad trochi mae pob dysgwr yn cael ei addysgu'n llawn yn y Gymraeg, gyda'r Saesneg yn cael ei defnyddio ar brydiau i sicrhau dealltwriaeth yn ystod y cyfnod trochi cynnar. O 7 oed ymlaen bydd o leiaf 80% o weithgareddau ysgol y dysgwr (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg. Bydd disgyblion yn dod yn gwbl ddwyieithog.

YSGOL UWCHRADD

Categori 1 - Ysgol Cyfrwng Saesneg

Saesneg yw'r brif iaith ar gyfer cyfathrebu mewnol yn yr ysgol yn ogystal â chyfathrebu gyda rhieni a gofawyr. Cydnabyddir y bydd creu ethos Cymraeg o fewn yr ysgol yn cefnogi ac yn annog agweddau cadarnhaol tuag at ddefnydd o'r Gymraeg. Bydd dysgwr mewn ysgol o'r categori hwn yn cael ei addysgu'n bennaf drwy gyfrwng y Saesneg, a bydd yn gallu siarad, darllen, ysgrifennu a gwrando yn Saesneg yn unol â'i oedran a'i allu. Caiff y Gymraeg ei haddysgu a'i hasesu fel rhan o'r Maes Dysgu a Phrofiad ar gyfer ieithoedd, llythrennedd a chyfathrebu. Bydd o leiaf 15% o weithgareddau ysgol y dysgwyr (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg. Bydd dysgwyr yn gallu siarad rhywfaint o'r Gymraeg mewn sefyllfaoedd cyfarwydd ac mewn rhai cyd-destunau pwnc gan ddefnyddio termau a geirfa sy'n benodol i bwnc yn dibynnu ar feysydd y cwricwlwm a ddarperir yn y Gymraeg.

Categori 2 - Ysgol Dwy iaith

Defnyddir y Gymraeg a'r Saesneg ar gyfer cyfathrebu mewnol yn ogystal â chyfathrebu â rhieni a gofawyr. Mae dealltwriaeth glir y bydd cynnal ethos Cymraeg o fewn yr ysgol yn cefnogi agweddau cadarnhaol tuag at ddefnydd o'r Gymraeg. Bydd dysgwr mewn ysgol o'r categori hwn yn gallu siarad, darllen, ysgrifennu a gwrando yn Saesneg ac yn Gymraeg yn unol â'i oedran a'i allu. Bydd sgiliau iaith Gymraeg yn cael eu cryfhau'n bellach drwy gynyddu cyfleoedd dysgu (cwricwlaidd ac allgyrsiol) drwy gyfrwng y Gymraeg. Gan ddibynnu ar faint o amser a neilltuir i ddysgu drwy gyfrwng y Gymraeg a defnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r ystafell ddosbarth, byddai dysgwyr yn gallu defnyddio eu sgiliau Cymraeg mewn ystod o wahanol Feysydd Dysgu a

Phrofiad. Bydd o leiaf 40% o ddysgwyr yn ymgymryd ag o leiaf 40% o weithgareddau ysgol (yn gwricwlaidd ac yn allgyrsiol) yn Gymraeg.

Categori 3 - Ysgol Cyfrwng Cymraeg

Mae ysgolion yn y categori hwn wedi'u rhannu'n ddwy ran: Categori 3 Cyfrwng Cymraeg a Chategori 3P Cyfrwng Cymraeg penodedig.

Ar gyfer pob ysgol yn y categori hwn, y Gymraeg yw'r brif iaith ar gyfer cyfathrebu mewnol. Bydd yr ysgol yn cyfathrebu â rhieni a gofalwyr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog yn ôl yr angen. Mae'r rhain yn ysgolion sydd ag ethos Cymraeg cadarn, gan gefnogi a galluogi'r dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun cymdeithasol yn yr ysgol a'r tu allan iddi. Bydd dysgwr yn y categori ysgol hwn yn gallu siarad, darllen, ysgrifennu a gwrando yn Saesneg ac yn Gymraeg yn unol â'i oedran a'i allu.

Bydd ysgol **Categori 3 – Ysgol Cyfrwng Cymraeg** yn cynnig ystod eang o'u Meysydd Dysgu a Phrofiad drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd o leiaf 60% o ddysgwyr sy'n ymgymryd ag o leiaf 70% o'u gweithgareddau ysgol (cwricwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg. Bydd disgwyl i bob ysgol Categori 3 barhau i adlewyrchu cyd-destun ieithyddol yr ardal tra'n gweithio tuag at gynyddu eu darpariaeth cyfrwng Cymraeg dros amser.

Bydd **Ysgol Categori 3P – Ysgol Cyfrwng Cymraeg Penodedig** – yn cyflwyno pob Maes Dysgu a Phrofiad drwy gyfrwng y Gymraeg. Bydd 100% o ddysgwyr yn ymgymryd ag o leiaf 90% o'u gweithgareddau ysgol (cwricwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg.

Is-gategoriâu Trosiannol T2 a T3

Categoriâu pontio yw'r rhain rhwng dau brif categori iaith. Mae'r trefniadau pontio hyn yn galluogi ysgolion i gynllunio sut y byddant yn cynyddu eu darpariaeth cyfrwng Cymraeg dros amser. Cynyddu'r ddarpariaeth o'r Gymraeg, a hynny er mwyn symud i'r categori nesaf, yw nod yr is-gategoriâu trosiannol. Felly, mae T2 yn pontio ysgol categori 1 a 2, gyda'r nod o ddod yn categori 2 o fewn cyfnod o 10 mlynedd ac mae T3 yn pontio ysgol categori 2 a 3 gyda'r nod o ddod yn ysgol categori 3 o fewn gyfnod o 10 mlynedd.

Nid yw byth yn rhy hwyr i ddewis addysg cyfrwng Cymraeg.

Mae addysg cyfrwng Cymraeg yn helpu plant i ddod yn siaradwyr dwyieithog hyderus, sy'n gallu cyfathrebu a ffynnu yn y Gymraeg a'r Saesneg. Mae ymchwil yn dangos nad yw dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg yn rhwystro datblygiad o ran y Saesneg; yn hytrach, mae'n rhoi sgiliau iaith gwerthfawr i blant sy'n gallu bod o fudd iddynt drwy gydol eu hoes.

Addysg Ddwieithog – Cyngor Sir Caerfyrddin

Ar gyfer teuluoedd sy'n ystyried addysg cyfrwng Cymraeg i blant hŷn neu deuluoedd sy'n symud i Sir Gaerfyrddin, mae Cyngor Sir Caerfyrddin yn cynnig Canolfannau Trochi yn y Gymraeg i ddisgyblion Blynnyddoedd 2–6 sy'n newydd i addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r canolfannau hyn yn darparu cymorth Cymraeg dwys mewn amgylchedd croesawgar a meithringar, gan helpu plant i ddatblygu eu sgiliau Cymraeg yn gyflym ac yn hyderus cyn dychwelyd i'w hysgol Gymraeg leol.

Mae'r rhaglen drochi wedi'i chynllunio i helpu disgyblion i gaffael y Gymraeg yn naturiol trwy weithgareddau diddorol, gan fagu hyder mewn siarad, gwrando, darllen ac ysgrifennu. Mae plant yn cael eu cefnogi bob cam o'r ffordd, gan sicrhau proses bontio hwylus i addysg cyfrwng Cymraeg a'u galluogi i gymryd rhan lawn ym mywyd yr ysgol.

Mae dewis addysg cyfrwng Cymraeg yn agor drysau i ddwyieithrwydd, cyfle a hyder ynghyd ag ymdeimlad o berthyn.

I gael rhagor o wybodaeth am Ganolfannau Trochi yn y Gymraeg Sir Gaerfyrddin, ewch i:

Canolfannau Trochi Iaith – Cyngor Sir Caerfyrddin

Ffeithiau Allweddol

- Byddwch yn ymwybodol o gategori Cymraeg yr ysgol rydych chi wedi'i dewis. Addysg cyfrwng Cymraeg yw'r ffordd fwyaf llwyddiannus o sicrhau disgyblion dwyieithog.

Crynodeb Allweddol – Derbyn i'r ysgol uwchradd a'r chweched dosbarth

Disgwylir y byddai disgyblion sydd wedi mynychu addysg gynradd cyfrwng Cymraeg yn trosglwyddo i ysgol uwchradd cyfrwng Cymraeg ac yn parhau â'u llwybr ieithyddol.

4. Arholiadau Cyhoeddus

Bydd yr Awdurdod Lleol yn cydymffurfio â gofynion y ddeddf. Mae disgyblion, os yw'r pennaeth yn ystyried eu bod yn addas, yn cael eu cofrestru ar gyfer arholiadau Cyd-bwyllgor Addysg Cymru (CBAC) a grwpiau arholi eraill.

Mae amserlenni arholiadau yn cael eu trefnu gan CBAC a grwpiau arholi eraill a hysbysir penaethiaid ynghylch yr arholiadau hyn a'r canlyniadau yn uniongyrchol gan y grwpiau hynny.

5. Gwahardd disgyblion

Y Pennaeth (neu athro/athrawes c/gyfrifol arall yn gweithredu yn enw'r Pennaeth) yw'r unig un â'r awdurdod i wahardd disgybl o'r ysgol am resymau disgyblu. Mae'n ddyletswydd ar y pennaeth i roi gwybod i'r rhieni a'r plant (neu i'r disgybl os yw'n 11 oed neu'n hŷn) a yw'r gwaharddiad yn un parhaol neu'n waharddiad am gyfnod penodedig, a'r rhesymau dros hynny. Gwahoddir rhieni i gyflwyno sylwadau ynghylch y gwaharddiad i banel disgyblu corff llywodraethu'r ysgol. Gellir cael copi o'r ddogfen gyfarwyddyd ar wahardd disgyblion o'r Adran Addysg a Phlant. Gellir cael cyngor pellach gan Swyddog EOTAS: Rhif ffôn: 01267 246456.

6. Gweithgareddau Ysgolion

Yr egwyddor sylfaenol yw y dylai addysg a ddarperir gan ysgol a gynhelir fod yn rhad ac am ddim pan fo'n digwydd yn llwyr neu'n bennaf yn ystod oriau ysgol. Mewn rhai amgylchiadau gall ysgolion godi taliadau neu ofyn am gyfraniadau gwirfoddol a thynnir sylw rhieni at hyn cyn gwneud unrhyw ymrwymiad i weithgaredd neilltuol.

7. Dyddiad Gadael Ysgol

Gall disgyblion adael yr ysgol ar y dydd Gwener olaf ym Mehefin yn ystod Blwyddyn 11 yn yr ysgol uwchradd os ydynt wedi cyrraedd 16 mlwydd oed.

8. Cyrff Llywodraethu Ysgolion

Mae gan bob ysgol neu ffederasiwn ysgolion gorff llywodraethu sy'n cynnwys aelodau o'r gymuned leol, rhieni, athrawon, staff a chynrychiolwyr o'r Awdurdod Lleol. Hefyd mae gan Gyrrff Llywodraethu ysgolion eglwysig (ysgolion gwirfoddol a gynorthwyr ac ysgolion gwirfoddol a reolir) gynrychiolaeth o'r awdurdod eglwysig.

Pan ddaw lleoedd gwag ar gyfer rhiant-lywodraethwyr, dosberthir gwybodaeth drwy'r sianeli cyfathrebu arferol, ac er mwyn bod yn gymwys i fod yn rhiant-lywodraethwr, mae'n rhaid i unigolyn fod â phlentyn ar gofrestr yr ysgol y mae'r Corff Llywodraethu'n gyfrifol amdani. Mae rhiant-lywodraethwr yn y swydd am gyfnod penodol o bedair blynedd (dwyllynedd ar gyfer Ysgol Feithrin Rhydaman) a gall rhiant-lywodraethwr, os yw'n dewis, wasanaethu tymor llawn y swydd, hyd yn oed os nad yw ei blentyn yn ddisgybl yn yr ysgol honno mwyach. Mae'n ofynnol yn ôl y gyfraith i Gyrrff Llywodraethu gwrdd o leiaf unwaith y tymor.

Gellir cael rhagor o wybodaeth ynghylch cyrrff llywodraethu gan yr Uned Llywodraethu Ysgolion yn yr Adran Addysg a Hamdden: 01267 246448 / llywodraethu@sirgar.gov.uk

Adran C – Gwasanaethau i Ddisgyblion

1. Diwallu Anghenion Addysgol Ychwanegol

Mae system newydd Llywodraeth Cymru ar gyfer diwallu anghenion plant ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) wedi cael ei gweithredu ers Medi 2021.

Mae hyn yn golygu system fwy hyblyg ac ymatebol o ran diwallu anghenion, mewn system addysg gynhwysol ar gyfer dysgwyr yng Nghymru.

- Mae anghenion yn cael eu nodi'n gynnar, eu diwallu'n gyflym ac mae pob dysgwr yn cael ei gefnogi i gyrraedd ei botensial.
- Mae gweithwyr proffesiynol yn fedrus ac yn hyderus o ran nodi anghenion a datblygu strategaethau i helpu dysgwyr i oresgyn eu rhwystrau i ddysgu.
- Mae dysgwyr yn derbyn dysgu wedi'i bersonoli ac maen nhw a'u rhieni/gofalwyr yn bartneriaid cyfartal yn eu dysgu (Dull sy'n Canolbwyntio ar yr Unigolyn).

Bydd y Côd ADY gorfodol ar gyfer y system newydd yn cynnwys plant a phobl ifanc rhwng 0 a 25 oed. Mae hyn yn golygu y bydd gan y blynyddoedd cynnar a cholegau addysg bellach ddyletswyddau o dan y Ddeddf, ond nid yw hyn yn cynnwys addysg uwch na phrentisiaethau.

Bydd pob plentyn a pherson ifanc sydd ag Angen Dysgu Ychwanegol (ADY) a nodwyd sy'n gofyn am Ddarpariaeth Ddysgu Ychwanegol yn cael Cynllun Datblygu Unigol (CDU). Bydd y Cynllun Datblygu Unigol yn disodli'r holl gynlluniau unigol eraill. Bydd Cynlluniau Datblygu Unigol ar gyfer plant o dan oedran ysgol gorfodol sydd eu hangen h.y. yn y blynyddoedd cynnar, yn cael eu cynnal gan awdurdodau lleol.

Bydd pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i sicrhau y darperir Darpariaeth Ddysgu Ychwanegol yn Gymraeg, os bydd angen.

1.1 Nodi Anghenion

Mae gan rai plant anawsterau dysgu a/neu anabledd sy'n golygu bod angen darpariaeth ar eu cyfer fel y gallant ddysgu'n effeithiol.

Caiff hyd at 20% o blant a phobl ifanc ryw fath o anawsterau dysgu. Gall ysgolion gefnogi'r rhan fwyaf o anghenion y dysgwyr hyn a chytunir ar y ddarpariaeth gan gadw at fodel 'Proses Gwneud Penderfyniadau'. Mae'r model hwn yn sicrhau bod plant, pobl ifanc a rhieni/gofalwyr yn cael eu cynnwys ym mhob cam o'r gwaith o gynllunio ac adolygu'r ddarpariaeth sydd ei hangen i gefnogi anghenion y dysgwyr.

Mae gan tua 1% o blant a phobl ifanc anghenion cymhleth a pharhaus sy'n ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod Lleol ddarparu darpariaeth ychwanegol sy'n ategu'r ddarpariaeth ddysgu gyffredinol ac ychwanegol y mae'r ysgol yn ei darparu.

Mae llawer o'r plant sydd ag anghenion cymhleth a pharhaus yn cael eu nodi'n gynnar drwy weithwyr proffesiynol sy'n gweithio gyda'i gilydd ar y cyd â'r rhieni. Mae hyn yn golygu bod modd llunio cynlluniau i ddarparu ymateb cynnar i ddiwallu anghenion o'r fath ac i ddarparu cymorth.

1.2 Asesu

Mae gweithwyr proffesiynol yn monitro cynnydd yr holl blant a phobl ifanc a thrafodir unrhyw bryderon gyda'r rhieni mewn cyfarfod sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn. Yn y rhan fwyaf o achosion, eir i'r afael â'r pryderon hyn drwy ymarfer cynhwysol yr ysgol, sydd ar gael i bob dysgwr.

Bydd ymarfer cynhwysol yr ysgol yn cynnwys:

- Addysgu a dysgu o ansawdd uchel gan gynnwys gwahaniaethu;
- Ymyriadau (ymyriadau sydd ar gael i bob dysgwr, sy'n helpu i nodi anghenion sy'n dod i'r amlwg ac yn cefnogi dysgwyr i wneud cynnydd)
- I gefnogi dysgwyr ag anghenion sy'n dod i'r amlwg, dylai ysgolion archwilio strategaethau i sicrhau bod y disgybl yn gallu gwneud cynnydd yn y cwricwlwm.

Lle nad yw plant a phobl ifanc yn gwneud cynnydd mesuradwy, er gwaethaf ymarfer cynhwysol yr ysgol, efallai y bydd angen Darpariaeth Ddysgu Ychwanegol ar y dysgwyr i gefnogi eu hanghenion. Gall y Cydlynedd ADY geisio cynnwys gweithwyr proffesiynol eraill fel athrawon ymgynghorol, athrawon cefnogi ymddygiad, gwasanaethau iechyd a seicolegwyr addysg a phlant i helpu i nodi'r Darpariaeth Ddysgu Ychwanegol.

Mae'r gweithwyr proffesiynol hyn yn rhoi cyngor, arweiniad a chymorth i'r disgybl, y rhieni, yr athrawon a'r Cydlynedd ADY. Gall pryderon o'r fath arwain at nodi dysgwr fel un sydd â Darpariaeth Ddysgu Ychwanegol a pharatoi Cynllun Datblygu Unigol. Os nad yw'r ysgol yn gallu adnabod yr ADY, nodi'r

Ddarpariaeth Ddysgu Ychwanegol sydd ei angen neu'n rhesymol sicrhau'r ddarpariaeth yna gall gyfeirio at yr Awdurdod Lleol i'w hystyried.

Mewn ymateb i gais o'r fath, mae'r Awdurdod Lleol yn ceisio gwybodaeth gan:

- Y rhieni
- Y plentyn
- Yr ysgol
- Athrawon dosbarth
- Cydlynnydd ADY
- Staff cymorth

Gall yr Awdurdod Lleol ofyn am wybodaeth ychwanegol neu gymorth arall gan bobl berthnasol i gyflawni eu swyddogaethau.

Gall y bobl berthnasol gynnwys:

- Y Seicolegydd Addysg a Phlant
- Y Ffisiotherapydd
- Pobl Broffesiynol ym Maes Iechyd e.e. Pediatregydd
- Y Therapydd Iaith a Lleferydd
- Y Therapydd Galwedigaethol
- Gweithwyr proffesiynol ym maes gofal cymdeithasol
- Unrhyw asiantaeth arall y mae'r plentyn neu'r person ifanc yn ymwneud â hi

Mae'r Panel ADY yn ystyried anghenion y dysgwr a'r Ddarpariaeth Ddysgu Ychwanegol sydd ei hangen. Yn dibynnu ar y penderfyniad, gall yr awdurdod lleol wneud un o'r canlynol:

- Rhoi cyfarwyddyd i'r ysgol baratoi a chynnal y Cynllun Datblygu Unigol, neu;
- Paratoi'r Cynllun Datblygu Unigol a rhoi cyfarwyddyd i'r ysgol ei gynnal neu;
- Paratoi a chynnal y Cynllun Datblygu Unigol

Mae'r Cynllun Datblygu Unigol yn ddogfen gyfreithiol sy'n nodi ac yn mesur y ddarpariaeth ddysgu ychwanegol sydd i'w darparu. Pan fo Cynllun Datblygu Unigol yn enwi ysgol benodol, mae'n rhaid derbyn y disgybl i'r ysgol a enwir yn y Cynllun Datblygu Unigol.

Dim ond yr Awdurdod Lleol sy'n gallu enwi ysgol benodol ar y Cynllun Datblygu Unigol.

1.3 Darpariaeth

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn disodli Deddf Anabledd a Gwahaniaethu 1995. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn cysoni cyfraith gwahaniaethu ac yn darparu fframwaith deddfwriaethol wedi'i ddiweddarau, sy'n symlach ac yn gryfach i warchod hawliau unigolion ac i hyrwyddo cyfle cyfartal i bawb. Mae gan ysgolion ac awdurdodau lleol ddyletswydd i ddarparu addasiadau rhesymol ar gyfer disgyblion anabl ers 2002, yn wreiddiol o dan y Ddeddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd ac, o fis Hydref 2010, o dan y Ddeddf. Mae'r Awdurdod Lleol wedi datblygu Strategaeth Gynhwysiant i sicrhau, lle bynnag y bo'n bosibl, y gellir diwallu anghenion plant a phobl ifanc ag ADY mewn lleoliad prif ffrwd. Mae manylion y dull hwn wedi'u nodi ar wefan Cyngor Sir Caerfyrddin.

Bydd anghenion y rhan fwyaf o blant sydd â Chynlluniau Datblygu Unigol yn cael eu diwallu mewn ysgolion prif ffrwd.

Mae'r rhan fwyaf yn cael cymorth ychwanegol yn eu hystafell ddosbarth prif ffrwd. Mae rhai plant sydd ag anawsterau ychwanegol cymhleth yn cael cymorth ychwanegol oddi wrth staff mewn unedau arbenigol a chanolfannau adnoddau sy'n gysylltiedig ag ysgolion prif ffrwd.

1.4 Gweithio mewn Partneriaeth

Mae Addysg a Gwasanaethau Plant yn dilyn dull partneriaeth o weithio gyda rhieni disgyblion sydd ag ADY. Gall rhieni gyfrannu i'r bartneriaeth hon drwy:

- Siarad â Phennaeth a Chydlynnydd ADY eu hysgol leol, cymryd rhan yn yr asesiad o anghenion, cynllunio ymyriadau a thrafodaethau gyda'r gweithwyr proffesiynol.
- Cysylltu â'r Awdurdod Lleol a thrafod gydag un o'n Swyddogion Cyswllt Teuluol.
- Cysylltu â'r Gwasanaeth Partneriaeth Rhieni a ddarperir gan SNAP Cymru ar 01554 777566 neu drwy e-bostio caarm@snapcymru.org

Mae Sir Gaerfyrddin wedi integreiddio'i gwasanaethau Cynhwysiant (Addysg) ac Anabledd (Gofal Cymdeithasol) er mwyn cynnig gwasanaethau gwell i blant a'u teuluoedd.

Mae cyfleoedd rheolaidd i rieni gael gwybodaeth, newyddlenni a chyfarfodydd gyda Swyddogion Cynhwysiant i'w galluogi i drafod a chydweithio â'r Adran.

Pan fydd gan blant a phobl ifanc anghenion cymhleth, mae'n bosibl y byddant hwy a'u teuluoedd yn cael cymorth gan un o weithwyr allweddol y Tîm Anableddau Plant er mwyn sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu hasesu, a bod gwasanaethau yn cael eu nodi a'u hadolygu'n rheolaidd.

Mae hyn yn fodd i sicrhau cysondeb o ran diwallu anghenion cymhleth ym mhob lleoliad.

Lleoliadau Anghenion Addysgol Ychwanegol

Mae gan Sir Gaerfyrddin amrywiaeth o leoliadau arbenigol ar gyfer disgyblion sydd ag anghenion addysgol ychwanegol a bydd Panel Cynhwysiant y Sir yn cymeradwyo lleoliadau yn y mannau hyn. I gael gwybodaeth ynghylch pob lleoliad, cysylltwch â'r Rheolwr Anghenion Dysgu Ychwanegol (Rhif ffôn: 01267 246451) a fydd hefyd yn ymateb i ymholiadau ynghylch y lleoliadau.

2. Cyngor Sir Gaerfyrddin – Polisi Cludiant Ysgol

Darperir cludiant yn unol â gofynion statudol Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008 a Pholisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol y Cyngor, sy'n berthnasol i flwyddyn academiaidd 2027/28. Mae'r polisi llawn, gan gynnwys meini prawf cymhwysedd manwl a gwybodaeth am geisiadau, ar gael ar wefan y Cyngor.

Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol

Gellir darparu cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol pan fo dysgwr:

- yn preswyllo fel arfer yn Sir Gaerfyrddin.
- o oedran ysgol gorfodol.
- yn mynychu ysgol ddynodedig ei ddalgylch ac yn byw y tu hwnt i'r pellter cerdded statudol o 2 filltir i ddisgyblion cynradd neu 3 milltir i ddisgyblion uwchradd.

Gall y Cyngor hefyd ddarparu cludiant mewn amgylchiadau eraill lle mae hyn yn ofynnol neu'n cael ei ganiatáu o dan y polisi.

Dylai rhieni nodi nad yw dewis ysgol y tu allan i'r dalgylch dynodedig yn creu hawl i gludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol. Fel arfer, cyfrifoldeb y rhiant neu'r gwarcheidwad yw unrhyw drefniadau a chostau cludiant mewn amgylchiadau o'r fath.

Mae'r Cyngor hefyd yn darparu ystod o drefniadau cludiant yn ôl disgrisiwn, gan gynnwys cymorth i ddysgwyr ôl-16 cymwys a dysgwyr sy'n mynychu ysgolion ffydd penodol. Mae'r trefniadau hyn yn ddarostyngedig i'r amodau a nodir yn y Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol a gall y Cyngor eu hadolygu.

Ceisiadau

Rhaid cyflwyno ceisiadau am gludiant o'r cartref i'r ysgol ar-lein a byddant yn cael eu hystyried yn unol â Pholisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol y Cyngor.

Mae cymhwysedd yn cael ei asesu ar sail unigol, gan ystyried amgylchiadau'r dysgwyr a'r meini prawf a nodir yn y polisi.

Anogir rhieni a gwarcheidwaid i gyflwyno cais cyn gynted â phosibl a, lle bynnag y bo'n ymarferol, o leiaf 15 diwrnod gwaith cyn bod angen cludiant. Efallai y bydd ceisiadau a dderbynnir yn ystod cyfnod trosglwyddo'r haf, rhwng mis Mehefin a mis Medi, yn cymryd mwy o amser i'w prosesu oherwydd y galw cynyddol.

Cynghorir dysgwyr sy'n trosglwyddo o addysg gynradd i addysg uwchradd i gyflwyno cais am gludiant erbyn 1 Ionawr yn y flwyddyn drosglwyddo. Mae cyflwyno cais yn gynnar yn caniatáu digon o amser i drefniadau derbyn i ysgol gael eu cadarnhau ac i gymhwysedd am gludiant gael ei asesu cyn dechrau'r flwyddyn academiaidd.

Mae manylion llawn, meini prawf cymhwysedd a gwybodaeth am geisiadau ar gael ar y wefan:

[Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

3. Prydau Ysgol a Grant Hanfodion Ysgol

Trosolwg

Mae Gwasanaeth Prydau Ysgol Sir Gaerfyrddin yn cynnig dewis o brydau maethlon cytbwys a gwerth yr arian i bob ysgol yn y sir. Mae prydau ysgol yn bwysig o ran dysgu sgiliau cymdeithasol i blant a chyflwyno dewisiadau bwyd gwahanol ac amrywiol.

Cynigir brecwast am ddim i ddisgyblion mewn ysgolion cynradd a chânt ddewis o bryd dau gwrs bob dydd, ac mae gan ddisgyblion ysgolion uwchradd ffreuturau sy'n cynnig dewis o brydau, byrbrydau, ffrwythau a phwddinau i ddisgyblion, sydd ar gael amser cinio ac yn yr egwyl canol bore.

Os oes gan eich plentyn anghenion deietegol arbennig dylech roi gwybod i'r ysgol a'r staff arlwyo ac fe wnaiff y gwasanaeth ei orau i ddarparu ar gyfer y gofynion hynny.

Mae'r gwasanaeth hefyd yn darparu cyfleusterau ar gyfer cynnig dŵr yfed i ddisgyblion adeg prydau bwyd.

3.1 Brecwast am ddim

Mae'r Gwasanaeth Arlwyio Ysgolion yn cynnal gwasanaeth brecwast am ddim mewn 97 o leoliadau (o fis Gorffennaf 2022). Mae brecwast yn cael ei gydnabod yn bryd pwysigaf y dydd, ac mae'r dystiolaeth yn dangos bod cysylltiad rhwng brecwast iach a gwell iechyd a gwell canolbwyntio yn ystod y diwrnod ysgol.

Mae'r rhan fwyaf o wasanaethau brecwast yn agor am 8:15am a gall ddisgyblion ddewis o ystod o opsiynau ar gyfer brecwast.

3.2 Bwydlenni Prydau Ysgol

Mae prydau ysgol yn gyfraniad pwysig at ddeiet plant a phobl ifanc. Mae bwydlenni ysgol yn cydymffurfio â Rheoliadau 'Bwyta'n Iach mewn Ysgolion' (Safonau a Gofynion Maeth (Cymru) 2013). Gellir hefyd ddarparu ar gyfer anghenion arbennig o ran deiet ar gais ysgrifenedig rhieni/gwarcheidwaid.

Mae prisiau presennol prydau ar gael drwy ParentPay, sef ein system benodol i gasglu taliadau ar-lein ar gyfer prydau ysgol, www.parentpay.com. Mae holl ffreuturau ysgolion uwchradd hefyd yn gweithredu system til arlwyio ddi-arian.

3.3 Prydau Ysgol am Ddim

Gallech fod yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim os ydych chi'n derbyn un o'r budd-daliadau canlynol:

- Cymhorthdal Incwm
- Lwfans Ceisio Gwaith yn Seiliedig ar Incwm
- Elfen warantedig o Gredyd Pensiwn y Wladwriaeth
- Y Lwfans Cyflogaeth a Chymorth sy'n gysylltiedig ag incwm
- Credyd Treth Plant a bod eich incwm blynyddol yn llai na £16,190
- Credyd Cynhwysol a bod incwm net blynyddol eich aelwyd yn llai na £7,400
- Cymorth o dan ran V1 o Ddeddf Mewnfudo a Lloches 1999

Os ydych yn derbyn Credyd Treth Gwaith yn ogystal ag unrhyw un o'r budd-daliadau hyn, ni fyddwch yn gymwys, hyd yn oed os yw incwm yr aelwyd yn is na £16,190.

Sylwer: Mae gan blant sy'n derbyn un o'r budd-daliadau eu hunain hawl i Brydau Ysgol am Ddim hefyd. Gallai darparu prydau ysgol am ddim yng Nghymru newid. Mae'r wybodaeth ddiweddaraf ar gael ar ein gwefan: [Prydau ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

Mae gan Lywodraeth Cymru dudalen ynghylch canllawiau ar gyfer prydau ysgol am ddim sy'n darparu gwybodaeth ychwanegol: [Prydau ysgol am ddim: gwybodaeth i rieni a gofalwyr](#)

Sut yr wyf yn gwneud cais am Brydau Ysgol am Ddim?

Gallwch chi wneud cais am brydau ysgol am ddim ar-lein drwy ein gwefan:

[Prydau ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

Sut y byddaf yn gwybod a wyf wedi bod yn llwyddiannus ac a oes angen i mi wneud cais bob blwyddyn?

Ar ôl i ni dderbyn eich cais ar-lein, byddwn yn ceisio ei brosesu o fewn 5 diwrnod gwaith. Cewch wybod am y dyfarniad drwy neges e-bost. Nid oes angen ailymgeisio ar gyfer pob blwyddyn ysgol newydd; bydd yr hawl i brydau ysgol am ddim yn dilyn eich plentyn yn awtomatig.

Pryd y mae angen i mi roi gwybod i chi ynghylch newid mewn amgylchiadau?

Mae'n rhaid i chi roi gwybod i ni ar unwaith os yw unrhyw un o'r manylion ar eich cais wedi newid. Gellir gwneud hyn ar-lein drwy ein gwefan: [Prydau Ysgol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

Os na fyddwch yn rhoi gwybod i ni, efallai bydd eich cymhwysedd yn cael ei ganslo, ac efallai y bydd yn rhaid i chi dalu am unrhyw brydau bwyd.

- Mae angen i chi ddweud wrthym os yw eich plentyn yn symud i ysgol newydd e.e. cynradd i uwchradd neu i ysgol arall yn Sir Gaerfyrddin neu i ysgol y tu allan i Sir Gaerfyrddin.
- Mae angen i chi roi gwybod i ni os yw eich amgylchiadau yn newid e.e.:
 - Os ydych yn dechrau gweithio
 - Newidiadau o ran eich budd-daliadau
- Mae angen i chi roi gwybod i ni os ydych chi a'ch plentyn yn newid cyfeiriad.
- Mae angen i chi roi gwybod i ni os oes gennych blentyn arall yn dechrau yn yr ysgol am y tro cyntaf.
- Mae angen i chi roi gwybod i ni os nad yw'ch plentyn yn byw gyda chi mwyach ac a ddylai rhywun arall fod yn hawlio ar ran eich plentyn.

Manylion Cyswllt: PrydauYsgolamDdim@sirgar.gov.uk Ffôn: 01267 246521

Prydau Ysgol Am Ddim i Bob Plentyn Ysgol Gynradd ar gyfer disgyblion cynradd amser llawn

Mae Prydau Ysgol am Ddim ar gael i bob disgybl cynradd amser llawn. Cofiwch NAD YW disgyblion rhan-amser na'r rhai mewn lleoliadau gofal plant (hyd yn oed os yw'r lleoliad mewn ysgol e.e., Cylch Meithrin) yn gymwys.

Mae'r cynllun Prydau Ysgol am Ddim presennol yn parhau i fod ar waith ar gyfer POB disgybl amser llawn cymwys arall sydd ar y gofrestr yn ysgolion Sir Gaerfyrddin.

3.4 Darparu Llaeth

Mae dau gynllun ar waith gan yr Awdurdod er mwyn darparu llaeth am ddim i blant, sef y cynllun dan bump a weinyddir yn unol â'r Uned Ad-daliadau Llaeth Genedlaethol (NMRU) a chynllun Cyfnod Allweddol 1 a weinyddir yn unol â Rheoliadau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2001. Mae'r ddau gynllun yn derbyn cymhorthdal o dan Gynllun y GE i ddosbarthu Llaeth mewn Ysgolion.

Mae plant unigol dros 5 oed hefyd yn medru derbyn llaeth am ddim am resymau meddygol a phan fônt yn mynychu ysgolion neu unedau arbennig. Caniateir i ysgolion wneud eu trefniadau lleol eu hunain os ydynt yn dymuno cyflwyno cynlluniau llaeth sy'n talu amdanynt eu hunain.

3.5 Grant gwisg ysgol ac offer

Mae Llywodraeth Cymru wedi cyflwyno Grant Hanfodion Ysgol. Y diben yw rhoi cymorth grant i deuluoedd ar incwm isel brynu:

- Gwisg ysgol gan gynnwys cotiau ac esgidiau.
- Cit chwaraeon ysgol gan gynnwys esgidiau.
- Gwisg ar gyfer gweithgareddau cyfoethogi, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i'r canlynol, sgowntiaid; geidiaid; cadetiaid; crefft ymladd; chwaraeon; celfyddydau perfformio neu ddawns.
- Offer e.e. bagiau ysgol a deunyddiau swyddfa.
- Offer arbenigol lle mae gweithgareddau cwricwlwm newydd yn dechrau megis dylunio a thechnoleg; ac
- Offer ar gyfer teithiau y tu allan i oriau ysgol fel dysgu yn yr awyr agored e.e. dillad glaw.

Sylwch y gallai'r rhestr uchod newid.

Pwy sy'n gymwys?

Mae cyllid ar gael i ddisgyblion sy'n gymwys i gael Prydau Ysgol am Ddim ar gyfer y flwyddyn ariannol bresennol (2024/2025). Mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi lefel y cyllid a grwpiau blwyddyn cymwys ar gyfer pob blwyddyn academiaidd. Gellir dod o hyd i'r wybodaeth ddiweddaraf ar ein gwefan: [Addysg ac Ysgolion - Cyngor Sir Gaerfyrddin](#)

Sut mae gwneud cais?

Gallwch wneud cais am Grant Hanfodion Ysgol o fewn munudau ar-lein drwy ein gwefan: [Addysg ac Ysgolion - Cyngor Sir Gaerfyrddin](#)

4. Lwfans Cynhaliaeth Addysg (EMA)

Mae'r lwfansau hyn ar gael i fyfyrwyr sy'n hŷn na'r oedran ysgol gorfodol sy'n dewis aros ymlaen yn yr ysgol. Mae gwybodaeth lawn am y lwfansau a'r grantiau hyn, a sut i gyflwyno cais amdanynt ar gael yn yr ysgol.

5. Y Gwasanaeth Lles Addysg

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg yn gweithio ar ran yr awdurdod lleol i gefnogi presenoldeb rheolaidd yn yr ysgol ac ymgysylltu mewn addysg. Mae'r tîm hefyd yn gweithio i sicrhau diogelu mewn lleoliadau ysgol ac yn goruchwyllo Addysg Ddewisol yn y Cartref. Mae staff yn hyrwyddo ymgysylltu â theuluoedd i alluogi teuluoedd i oresgyn rhwystrau i bresenoldeb rheolaidd yn yr ysgol ac ymgysylltu mewn addysg. Y Gwasanaeth Lles Addysg sydd â chyfrifoldeb dirprwyedig dros oruchwyllo perfformiad plant; cyflogaeth plant; a thrwyddedau i hebryngwyr ar draws yr awdurdod.

Mae'r Gwasanaeth Lles Addysg hefyd yn gweithredu ar ran yr awdurdod lleol wrth orfodi dyletswydd rhieni i ddarparu addysg briodol o dan Ddeddf Addysg (1996) (2002). Mae'r gwasanaeth yn gweithio mewn partneriaeth ag ysgolion, gwasanaethau plant, teuluoedd a phartneriaid ehangach.

I gael rhagor o wybodaeth: 01554 742369.

6. Cronfeydd Ymddiriedolaeth

Mae'r Awdurdod yn gweinyddu nifer o gronfeydd ymddiriedolaeth elusenol sy'n gallu cynnig cymorth o ran treuliau'r rheiny sy'n mynychu cyrsiau addysg bellach neu addysg uwch. Yn bennaf, mae pob un o'r cronfeydd ymddiriedolaeth hyn wedi'u sefydlu er budd plant sydd wedi mynychu ysgol neu ysgolion penodol yn y Sir - er dylid nodi bod rhai ohonynt yn cynnig cymorth ariannol i gefnogi myfyrwyr o unrhyw ran o'r Sir. Dylid gofyn am fanylion pellach am gymorth ariannol o gronfeydd ymddiriedolaeth oddi wrth bennaeth yr ysgol neu fynd i'n gwefan:

[Cronfeydd Ymddiriedolaethau Elusenol - Cyngor Sir Caerfyrddin](#)

7. Y Gwasanaeth Gyrfaoedd

Nod Gyrfa Cymru yw helpu pobl ifanc i wneud y penderfyniadau anodd hynny am eu dyfodol. Mae gan y gwasanaeth y wybodaeth arbenigol ddiweddaraf am addysg, hyfforddiant a chyflogaeth, ac fel arfer, bydd Ymgynghorwyr Gyrfaoedd

yn gweld plant yn yr ysgol o Flwyddyn 9 yn yr ysgol uwchradd ymlaen, i'w helpu i gynllunio eu dyfodol drwy:-

- Trafod pa bynciau i'w hastudio, ac arwyddocâd eu dewis.
- Cynnig cymorth wrth benderfynu ar yrfa.
- Rhoi cymorth iddynt lunio cynllun gweithredu ar gyfer eu gyrfa.
- Rhoi gwybodaeth am swyddi, gyrfaoedd, addysg bellach, addysg uwch a'r nifer fawr o gyrsiau hyfforddiant sydd ar gael.
- Rhoi gwybod iddynt am swyddi gwag, cyfleoedd hyfforddiant, a chyrsiau coleg, gofynion a cheisiadau mynediad.
- Rhoi cymorth arbenigol i'r rhai hynny sydd ag anabledd, a hyrwyddo cyfle cyfartal, beth bynnag yw'r amgylchiadau.

Mae Gyrfa Cymru yn ceisio sicrhau bod rhieni a gwarcheidwaid yn ymwybodol o'r holl wasanaethau a gynigir ac mae'n annog rhieni i gyfranogi ym mhob rhan o'r rhaglen arweiniad gyrfaoel. Er mwyn sicrhau cyfranogiad rhieni mae Gyrfa Cymru yn cynnig gwasanaeth hyblyg sy'n ymateb i anghenion rhieni o safbwynt amser, lleoedd a chyd-destun ac sy'n cynnwys trafodaethau unigol â rhieni yn yr ysgol, mewn canolfannau gyrfaoedd neu mewn cyfarfodydd rhieni a digwyddiadau gyrfaoedd.

Gallwch gael gwybodaeth, adnoddau ac awgrymiadau i helpu'ch plentyn i wneud penderfyniadau ynghylch gyrfa a dysgu mwy am y cymorth rydym yn ei gynnig wrth i'ch plentyn fynd o addysg i gyflogaeth ar dudalennau rhieni ein gwefan. [Rhieni | Careers Wales](#)

Gellir cysylltu ag Ymgynghorwyr Gyrfaoedd drwy'r ysgol neu drwy Gyrfa Cymru:- Rhif Ffôn:- 0800 028 4844.

Gwe-sgwrs: www.gyrfacymru.llyw.cymru/

E-bost: post@careerswales.gov.wales e-bostiwrch eich ymholiad neu'ch cwestiwn a byddwn ni'n ateb o fewn dau ddiwrnod gwaith.

8. Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Sir Gaerfyrddin

Mae'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn darparu gwybodaeth ddwyieithog, ddiduedd a di-dâl ynghylch amrywiaeth eang o ddewisiadau gofal plant, gweithgareddau i blant a materion yn ymwneud â chymorth i deuluoedd. Mae hyn yn cynnwys talu am ofal plant a gweithio ym maes gofal plant, gwybodaeth am feithrinfeydd, gwarchodwyr plant, clybiau ar ôl ysgol, cylchoedd chwarae a grwpiau rhieni a phlant bach. Mae'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd ar gael i rieni, gofalwyr, cyflogwyr a gweithwyr proffesiynol yn Sir Gaerfyrddin.

Cysylltwch â'r gwasanaeth i gael gwybodaeth am y canlynol:

- Cynnig Gofal Plant Cymru
- Gofal plant sydd ar gael a chyfleusterau gofal plant
- Datblygiad plant ac ymddygiad
- Gwasanaethau Addysg a Dysgu fel Teulu
- Gwasanaethau iechyd a llesiant
- Grwpiau cymorth ar gyfer rhieni a theuluoedd
- Chwarae, chwaraeon a chyfleusterau hamdden eraill
- Aros yn ddiogel
- Gwasanaethau lleol a chenedlaethol ar gyfer plant ac oedolion ag anableddau a
- llawer, llawer mwy.

Yn ogystal â'ch helpu'n uniongyrchol, gall y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd lleol eich cyfeirio at asiantaethau a sefydliadau eraill hefyd.

Gallwch gysylltu â'r gwasanaeth fel a ganlyn:

Ffôn: 01267 246555,

e-bost: gwybplant@sirgar.gov.uk

Gwefan: <https://fis.carmarthenshire.gov.wales/?lang=cy>

<https://www.facebook.com/CarmsFIS/>

9. Cynnig Gofal Plant Cymru: Help gyda chost gofal plant i rieni gymwys sydd â phlant 3 i 4 oed

Trwy Gynnig Gofal Plant Cymru, fe allech hawlio hyd at 30 awr o addysg feithrin a gofal plant wedi'i ariannu yr wythnos, am hyd at 48 wythnos o'r flwyddyn.

I gael rhagor o wybodaeth am Gynnig Gofal Plant Cymru, cysylltwch â Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Sir Gaerfyrddin drwy ffonio 01267 246555 neu drwy fynd i'r wefan: [Cynnig Gofal Plant Cymru - Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd Sir Gaerfyrddin](#)

**Rhwydwaith Ysgolion Cymru
sy'n Hybu Iechyd a Lles**

**Welsh Network of Health and
Well-being Promoting Schools**

10. Rhaglen Ysgolion sy'n Hybu Iechyd a Lles

Mae'r Rhaglen Ysgolion sy'n Hybu Iechyd a Lles wedi bod ar waith yn llwyddiannus ers mis Medi 2001 ac mae pob ysgol gynradd, ysgol uwchradd a sefydliad dysgu ychwanegol yn Sir Gaerfyrddin bellach yn rhan o'r rhaglen mewn rhyw ffordd neu'i gilydd.

Pwrpas y rhaglen yw hwyluso'r amodau corfforol, cymdeithasol-emosïynol a seicolegol ar gyfer iechyd a lles mewn ysgolion yn Sir Gaerfyrddin, drwy ddull ysgol gyfan o ymdrin ag iechyd a lles.

Mae'r rhaglen yn rhan o Rwydwaith Cenedlaethol sydd yn seiliedig ar gyfres o safonau gofynnol sydd wedi eu trefnu ar draws 7 cydran graidd sy'n disgrifio elfennau craidd dull ysgol gyfan:

- *Arweinyddiaeth, llywodraethu ac ymrwymiad cryf i iechedd a lles.*
- *Ysgol sy'n ymroddedig i ddeall anghenion a gwerthuso camau gweithredu.*
- *Cyfranogi, ymgysylltu a chyfathrebu â'r gymuned ysgol gyfan.*
- *Gweithlu sy'n cefnogi ei les ei hun, yn ogystal â lles y dysgwyr.*
- *Cwricwlwm sy'n gweithio law yn llaw â chymau gweithredu, polisïau ac arferion ehangach yr ysgol.*
- *Amgylchedd a diwylliant ysgol cadarnhaol sy'n atgyfnerthu'r dysgu ac ymrwymiad yr ysgol i iechedd a lles.*
- *Ysgol lle mae partneriaethau gwaith cryf yn galluogi'r gymuned ysgol i gael mynediad at y gwasanaethau iechedd a chymorth sydd eu hangen arni.*

Mae'r rhaglen yn cefnogi'r Cwricwlwm i Gymru a'r Cwricwlwm Addysg Cydberthynas a Rhywioldeb o ran datblygu:

- *Dysgwyr uchelgeisiol, galluog sy'n barod i ddysgu gydol eu bywydau*
- *Cyfranwyr mentrus, creadigol sy'n barod i chwarae rhan lawn mewn bywyd a gwaith*
- *Dinasyddion egwyddorol, gwybodus yng Nghymru a'r byd*
- *Unigolion iach, hyderus sy'n barod i fyw bywyd cyflawn fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas*

Mae Ysgol sy'n Hybu Iechyd a Lles yn un sy'n gwneud ymdrech cyson i sicrhau lleoliad diogel ac iach ar gyfer addysgu, dysgu a gweithio. Defnyddia ei photensial sefydliadol i feithrin yr amodau corfforol, cymdeithasol-emosïynol a seicolegol ar gyfer iechedd a lles a deiliannau addysgol cadarnhaol. Ac wrth wneud hynny, mae'n sefydlu dull ysgol gyfan o hybu iechedd a chyrhaeddiad.

Mewn ymateb i'r Fframwaith ar Sefydlu Dull Ysgol Gyfan ar gyfer Llesiant Emosiynol a Meddyliol, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru (Mawrth 2021), ar hyn o bryd mae'r rhaglen yn cefnogi ysgolion i werthuso pa mor dda y maent yn sefydlu Dull Ysgol Gyfan mewn perthynas â'r agenda Iechyd Emosiynol ac Iechyd Meddwl gyda chymorth Offeryn Hunanwerthuso a luniwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru. Mae'n rhaid i ysgolion werthuso pa mor dda y maent yn perfformio mewn perthynas â chyfres o ddangosyddion o fewn 8 categori gwahanol sydd wedi'u cynnwys yn yr Offeryn Hunanwerthuso.

Mae'r categorïau hyn yn cynnwys:

1. Arweinyddiaeth ac Ymrwymiad
2. Deall anghenion dysgwyr a staff o ran eu llesiant emosiynol a meddyliol
3. Cyfrannu a chymryd rhan
4. Y gweithlu
5. Cydberthnasau
6. Gwasanaethau Cymorth a Chefnogaeth
7. Amgylchedd a chyfleusterau'r ysgol
8. Amgylchedd ac Ethos yr Ysgol
9. Cwricwlwm

Ar hyn o'r bryd mae Swyddogion Ysgolion sy'n Hybu Iechyd a Lles Lleol yn cefnogi ysgolion i nodi cryfderau a meysydd datblygu yn eu Hofferyn Hunanwerthuso, gan sicrhau bod ysgolion yn dewis blaenoriaethau ar gyfer eu Cynlluniau Gweithredu, yn monitro cynnydd ysgolion mewn perthynas â datblygu meysydd blaenoriaeth, yn rhannu arfer da ymhlith ysgolion ac yn eu cyfeirio at bartneriaid ac asiantaethau allweddol a all eu cefnogi ymhellach. Bydd y swyddogion hefyd yn rhoi gwybod i gydweithwyr yn yr Adran Addysg a'r Is-adran Gwella Iechyd am unrhyw dueddiadau Lles a nodwyd drwy Hunanwerthusiadau Ysgolion i sicrhau y gellir darparu'r cymorth priodol i ysgolion. Mae'r Rhaglen hefyd wedi creu Pecyn Cymorth i ysgolion mewn perthynas â'r agenda hon i sicrhau bod yr Offeryn Hunanwerthuso yn cael ei gwblhau'n effeithiol ac yn parhau i fod yn broses barhaus.

I gael rhagor o wybodaeth am y Rhaglen Ysgolion sy'n Hybu Iechyd a Lles cysylltwch â Catrin Rees, Cydlynnydd Ysgolion Iach Arweiniol: CLRees@sirgar.gov.uk neu Shan Thomas, Cydlynnydd Ysgolion Iach: ShEThomas@sirgar.gov.uk

11. Datblygu Cynaliadwy ac Addysg Dinasyddiaeth Fyd-eang

Mae Datblygu Cynaliadwy ac Addysg Dinasyddiaeth Fyd-eang wedi'i ymgorffori o fewn pedwar diben craidd y Cwricwlwm i Gymru. Mae holl ysgolion Sir Gaerfyrddin wedi ymrwymo i gefnogi Cyngor Sir Gaerfyrddin i fod yn garbon sero net erbyn 2030.

Mae'r holl ddysgwyr yn cael eu cefnogi a'u hannog i ddatblygu'r wybodaeth, y sgiliau a'r gwerthoedd sydd eu hangen arnynt i ymgysylltu â'r byd gan gynnwys y gred y gall pob un ohonom wneud gwahaniaeth. Trwy gamau pwrpasol mae dysgwyr yn cymryd cyfrifoldeb dros yr amgylchedd naturiol ac yn gwneud

cysylltiadau ar gyfer newid cadarnhaol. Mae hyn yn creu diwylliant o ofal a chyfrifoldeb ar gyfer ein cenedlaethau i ddod.

Mae defnyddio mannau awyr agored i gyfoethogi'r gwaith o gyflwyno'r cwricwlwm a chefnogi llesiant pob dysgwr yn parhau i fod yn flaenoriaeth ym mhob ysgol yn Sir Gaerfyrddin. Mae cael mynediad i'r awyr agored i gael cysylltiad a dealltwriaeth ddyfnach o'u hamgylchedd lleol yn rhoi cyfle i'r holl ddysgwyr ddod yn aelodau gweithredol o fewn eu cymunedau. Mae Rhwydwaith Ysgolion Awyr Agored Sir Gaerfyrddin yn rhoi cyfle i bob ysgol weithio ar y cyd a rhannu arferion da. Nod y rhwydwaith yw cynnig cyfleoedd i'r holl ddysgwr werthfawrogi a chysylltu â natur a dod yn ddinasyddion moesegol a gwybodus heddiw ac yn y dyfodol.

Sefydlwyd y Grŵp Ymgynghori Gweithredu dros yr Hinsawdd ym mis Tachwedd 2021 ac mae'n rhan o'r wyth pwynt a nodir yn y Maniffesto Gweithredu dros yr Hinsawdd. Cafodd y Maniffesto ei lunio ar y cyd fel rhan o'r rhaglen dinasyddiaeth fyd-eang, *Walk the Global Walk*. Gwahoddir pob ysgol ar draws Sir Gaerfyrddin i ethol dau gynrychiolydd i fod yn rhan o'r grŵp. Mae cyfarfod ymgynghori ffurfiol yn cael ei gynnal bob tymor sy'n cynnig cyfle i'r grŵp, gwahoddedigion, cyngorwyr lleol a swyddogion y cyngor drafod materion yn ymwneud â newid hinsawdd a gweithredu argymhellion eu maniffesto. *Mae'r platform trafod arloesol hwn dan arweiniad disgyblion yn grymuso ac yn cynnwys pobl ifanc mewn dadlau a thrafodaeth ynghylch materion sy'n ymwneud â nhw. Mae holl aelodau'r Grŵp yn eirioli dros newid cadarnhaol ar draws eu hysgolion a'u cymunedau ac yn cael eu cefnogi i chwilio am atebion a chymryd rhan mewn camau cadarnhaol sy'n gysylltiedig â Newid Hinsawdd trwy ddiwylliant o ofal a chyfrifoldeb.*

Mae'r Grŵp wedi cael ei gydnabod am ei waith wrth gefnogi disgyblion i fod yn rhan o'r broses ddemocrataidd ym Mhapur Ymgynghori Cymru Sero Net ar gyfer Llywodraeth Cymru. Mae'r papur yn argymhell sefydlu Grwpiau Gweithredu dros yr Hinsawdd ym mhob awdurdod lleol yng Nghymru erbyn 2030, gan ddefnyddio model Sir Gaerfyrddin fel glasbrint.

[Grwp-Herio-Cymru-Sero-Net-2035-Sut-olyg-bydd-ar-addysg-syddi-a-gwait-lefled-Cymru-yn-2035.pdf](#)

Menter ryngwladol yw Gwobr yr Eco-Sgolion a weinyddir gan y sefydliad Cadwch Gymru'n Daclus. Mae'r rhaglen yn cynnig cyfleoedd i ysgolion ymwneud â materion amgylcheddol a datblygu cynaliadwy drwy feysydd pwnc fel: Sbwriel, Lleihau Gwastraff, Trafnidiaeth, Byw'n Iach, Ynni, Dŵr, Tiroedd Ysgol a Dinasyddiaeth Fyd-eang. Hefyd mae'r rhaglen yn gysylltiedig â chynllun Ysgolion Iach a chynllun Ysgolion Masnach Deg a gydnabyddir ac a gefnogir gan Lywodraeth Cymru. Mae holl ysgolion Sir Gaerfyrddin yn cymryd rhan yn y Rhaglen Eco-Sgolion, mae 31 wedi ennill o leiaf un Faner Werdd tra bod 71

wedi derbyn y Wobr Blatinwm am gynnal eu gwaith ardderchog am wyth mlynedd neu ragor.

Mae Sir Gaerfyrddin yn Awdurdod Lleol Masnach Deg ac mae'n parhau i gefnogi ei hysgolion gyda'r Rhaglen Ysgolion Masnach Deg.

Mae cysylltiadau byd-eang gydag ysgolion ar lwyfan rhyngwladol yn parhau i gael eu cefnogi drwy Raglen Cyfnewid Rhyngwladol Cymru sef 'Taith'. Mae ysgolion Sir Gaerfyrddin yn parhau i adeiladu ar y model llwyddiannus hwn o gymryd rhan ac mae gan yr ysgolion ddealltwriaeth glir o werth y rhaglenni cyfnewid trawsnewidiol hyn i ysgolion. Mae partneriaethau llwyddiannus yn parhau i ffynnu rhwng ysgolion Sir Gaerfyrddin ac ysgolion yn Lesotho, drwy'r rhaglen Cysylltu Dosbarthiadau a Dolen Cymru.

I gael rhagor o wybodaeth am yr uchod, cysylltwch â:

Louise Morgan, Ymgynghorydd Cymorth Addysg Cysylltiol

HeLMorgan@sirgar.gov.uk

Gellir cael rhagor o wybodaeth hefyd drwy ddefnyddio'r dolenni canlynol:

<https://www.carmarthenshire.gov.wales/media/1224034/climate-action-manifesto-final.pdf?v=202012211635020000>

www.eco-schoolswales.org

www.fairtradewales.com

<https://www.taith.cymru/amdanom/>

[The Well-being of Future Generations Act and its impact so far... -](#)

[YouTube](#)

[Impact of the Act: An education system based on pupils, not testing -](#)

[YouTube](#)

<https://www.futuregenerations.wales/wp-content/uploads/2023/01/FINAL-ENGLISH-Future-Generations-Changemaker-100.pdf>

Adran D – Crynodeb o Ysgolion a Disgyblion

Ysgolion Meithrin	1
Ysgolion Cynradd	94
Ysgolion Uwchradd	12
Ysgolion Arbennig	1
Cyfanswm (lonawr 2026)	108

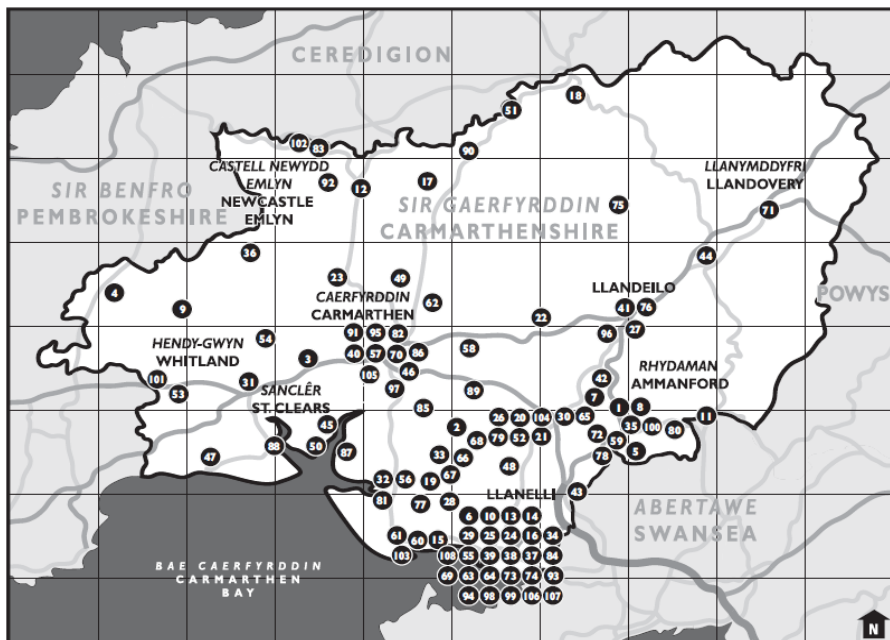
Cyfanswm Nifer y Disgyblion (lonawr 2026)	
Ysgolion Cynradd	14,485
Ysgolion Uwchradd	11,629

Gallwch gael rhagor o gwybodaeth ar wefannau'r ysgolion unigol

Mae manylion cyswllt ysgolion Sir Gaerfyrddin yn y llyfryn hwn.

Adran E – Map o Ysgolion

Map of Schools

Not to Scale

Ysgolion Cynradd Cymunedol

Community Primary Schools

1. Abergwili	9. Bro Brynach	17. Cae'r Felin
2. Bancffosfelen	10. Bryn	18. Carreg Hirfaen
3. Bancyfelin	11. Bryn Teg	19. Carwe
4. Beca	12. Brynaman	20. Cefneithin
5. Betws	13. Brynsaron	21. Cross Hands
6. Bigyn	14. Brynsierfel	22. Cwrt Henri
7. Blaenau	15. Porth Tywyn	23. Cynwyl Elfed
8. Bro Banw	16. Bynea	24. Dafen

25. Dewi Sant	66. Peniel
26. Drefach	67. Pentip
27. Glanyfferi	68. Penygader
28. Ffairfach	69. Penygroes
29. Ffwrnes	70. Ponthenri
30. Gorslas	71. Pontiets
31. Griffith Jones	72. Pontyberem
32. Gwenllian	73. Pum Heol
33. Gwynfryn	74. Pwll
34. Hafodwenog	75. Parc Waundew
35. Halfway	76. Rhydaman
36. Yr Hendy	77. Rhys Prichard
37. Tre Ioan	78. Santes Fair
38. Talacharn	Caerfyrddin
39. Llanddarog	79. Santes Fair
40. Llandeilo	Llanelli
41. Llandybie	80. Saron
42. Llanedi	81. Stebonheath
43. Llangadog	82. Swiss Valley
44. Llangain	83. Talylychau
45. Llangennech	84. Teilo Sant
46. Llangynnwr	85. Trimsaran
47. Llanllwni	86. Tycroes
48. Llanmilo	87. Y Tymbl
49. Llannon	88. Y Bedol
50. Llanpumsaint	89. Y Castell
51. Llanybydder	90. Y Dderwen
52. Llechyfedach	91. Y Ddwylan
53. Llys Hywel	92. Y Felin
54. Maes y Morfa	93. Y Fro
55. Meidrim	
56. Model	
57. Mynyddgarreg	
58. Myrddin	
59. Nantgaredig	
60. Hen Heol	
61. Parc y Tywyn	
62. Parcyrhun	
63. Penbre	
64. Pen Rhos	
65. Penboyr	

Ysgolion Uwchradd

Secondary Schools

- 94. Bro Dinefwr
- 95. Bro Myrddin
- 96. Bryngwyn
- 97. Coedcae
- 98. Dyffryn Aman
- 99. Dyffryn Taf
- 100. Emlyn
- 101. Glan-y-Môr
- 102. Maes y Gwendraeth
- 103. Ysgol Uwchradd y Frenhines Elisabeth
- 104. Y Strade
- 105. St John Lloyd

Ysgolion Arbennig

Special Schools

- 106. Heol Goffa